Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-hэ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1993 ДЕКАБРЬ 18
Үбэлэй дунда (хулгана) hарын 5
СУББОТО
Гарагай 7
№ 242 (18854)
Газетын сэн захилай 2 түх.
Хэлсээтэ сэн

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

ХҮСЫЕНЬ НЭМЭЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

2

найнгаа бүлеэн байхада; халуун уhа гаргаха гэжэ центнер уhа хии газар гоожуулдаг зон үсөөн бэшэ байха.

13 мянган тонно уhанай соргонуудсоогуурт най ябажа байдаг hаань, тэрэнэй 2700—3000 тоннонь сүүдхын түршада гаргашалагдана. 3 мянган тонно уhа 7 градусhаа 80—90 градус хүрэтэр халаахын тулада хэды шэнээн түлишэ хэрэгтэй болохоб гээд бодоод үзыт.

Түлишэ, түрхисыншье, мүн бүхы юумэнэй үнэ сэнгэй хөөрэжэ байхада, горитоихон лэ тоо гаража ерэнэ ха юм даа. Гэхэтэй хамта сагhаа сагта шэнэ гэрнүүд ашаглалада оруулагдажа, хотомнай ургажал байдаг гээшэ. Ушар тиимэhээ ТЭЦ-най өөрынгөө проектхэ арга боломжоhоо хоёр дахин шахуу ехэ хүсэ гаргажа, hүүлшынгээ «ураалаар» хүдэлжэ байна гээ hаа, багаханшье алдуу болохогүй.

Нэгэдэхи ТЭЦ 1936 ондо ашаглалагада, оруулагдаhан, 1963 ондо шэнэдхэн hэльбэгдэжэ, хүсэ нэмээгдэhэн юм. Тэрэ гэhэн сагhаа ёнотой заhабарилга хэгдээгүй, мүнөө болотор хүдэлжэ байна гээд бодоходо, гансал уурал, агаарhаа байрань үмхирхөөр болоо юм бэзэ. Нэгэ үгөөр хэлбэл, бүгэдэл мууданхай гээшэ. Удаадахи үбэлые гаталжа бираашьегүй hаамнан гайхалгүй.

Энэ талаар манай ТЭЦ-ые hэргээн шэнэдхэхэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри hомолхо гуилта hүүлэн жэлнүүдтэ республикынгаа дээдын зургаанда, Министрнүүдэн Советдэ оруулжал байдаг гээ, шэдэ.

Теэд hэргээн шэнэдхэлгын хубилалтануудhаа, ажабайдалай хүндөөө шалтадаг юм гү, манай гуйлтые хэрэгсээжэ, мүнөө болотор мүнгэ таhга hомолоогүй байhаар. Магад удаадахи Буряад Республикын Арадан Хурал бүтэмжэтэй шинидхэбэри абаха бэзэ гээд найдахаhаа бэшэ ондоо арга байхагүй. Хэрэсээ энэ хэрэгтэ мүнгэнэй hомологдоо hаа, ТЭЦ-ээ байлгангүй, хуби хубяарнь заhабарилан үшөө шэнэ хүсэ нэмээхэ арга боломжо бии.

Мүнөө үеын байдалаар эльшэ хүсэ, дулаа хэрэглэнэнэй түлөө Буряадаймнай гигант ЛВРЗ 5 миллиард, дулаа дамжуулдаг сетьнүүд 7 миллиард тухай, гэр банра ашагладаг участогуудтэй 628 миллион түхэриг «Буратэнергэдэ» үритэй гээд тоолохо болобол, эдэмнан 19 миллиард түхэригтэ хүрэнэ. Энэ мүнгэ оорынгөө жасада барижа байhан hаа, ТЭЦ-ээ шэнэдхэн заhабарилхадамнай туhалжашье болохо байгаа.

Хотынгоо тэгэндэ баригдашаhан ТЭЦ утаа унлараараа оршон тойронхи агаар бузарлана гэжэ шуулдагша. Энэ аюулые сараха түхэрэлгэнүүд гүйсэд бэшэшье hаа, яhала хэгдэнхэй. Тэрэ үеын баригдашадые гэмнээд яахамнаб. Нүгөө талаарнь харахада, уhан, уурал замдаа хүрэшэнэгүй, дүрбэн зуг, найман хизааргүй хотынгоо байрануудые тэгшэ дулаасуулжал байна ха юм.

Гэхэтэй хамта асарагдаhан түлишымнай шанар муу гэжэ тэмдэглэмээр. Гусиноозерскоо асарагдагдаг нүүрhэн үлэмжэ шиигтэй байхаhаа гадна хабсагайн шулуундал томонууд ерэнэ. Хэлсээнэй ёноор диаметрээрээ 20 сантиметрhээ томо байха ёногүй юм. Энээн тухай яhала комиссиар харагдадаг, хэлсэгдэдэг юм. Мүн Ангарскhаа асарагдадаг мазут таhалдахала hанажа, хүндэ байдал тохёолдуулдаг. Энэ шэнгэн түлишэтэй цистернэ хүлеэжэ байха жэшээтэй болодог hаа, нүүрhэнэн талаар яhала нөөсэлэгдэнхэй, складтамнай 160 мянган тонно бии.

Хэды хүндэ хүшэр байдалай тохёолдоошье hаа, хүдэлмэришэднай хотынгоо зонние элшэ хүсоор, дулаагаар гүйсэд хангахые оролдоно гээшэ.

Г. БАРСУКОВ,
1-дэхи ТЭЦ-эй ахамад инженер.

Малай үбэлжэлгэ — шанга шалгалта

ГОЛ ШАЛТАГААНУУДЫНЬ

Түнхэнэй совхозой байhан, мүнөө таряашадай ажахынуудай нэгэдэлэй Могойн-Горхоной hүүhаалиин фермын коллектив үниниhөө hүүhаалияа дэлгэрүүлхэ талаар яhала суутай байhан юм. Энэ коллективэй hаалишад тиихэ үедэ гансашье ажахы дотороо бэшэ, мүн аймаг соогоо суурхадаг бэлэй. Могойн-Горхоной фермын олохон малшад жэлдээ үнеэн бүриhөө 3000, мүн дээшэшье килограмм hүүhаажа, республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүд болоhоншье байхал даа.

Хоёр- гурбан жэлэй саада тээ иимэ амжалта туйлагдадаг байгаа бшуу. Харин мүнөө юун болобоб? Эдэл hаалишад мүнөөшье хүдэлhэн зандаа. Жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 3000 килограммhаа байха 2000 килограмм hүүhааха арга шадалтай, боломжотой hаалишад ехэл үсөөн. Іаалишад Д. Д. Убушеева, С. С. Хартаева, В. Б. Имеева гэгшэд үнгэрhэн арба нэгэн hара соо үнеэн бүриhөө 1898, 1815 ба 1769 килограмм hүүhаагаад ябана. Фермэ дээрэ хүдэлдэг 13 hаалишанай арбаниинь хоёр мянгатанай хилэ дабажа шадахагүйнь.

Иимэ байдалай гол шалтагааниинь хаанаhаа эхитэйб гэhэн асуудалтайгаар таряашадай ажахынуудай Түнхэнэй нэгэдэлэй ахамад экономист А. В. Шагдуровта хандабаб.

— Үнэхөөрөөшье, Могойн-Горхоной hүүhаалиин фермын коллектив hая болотор түрүү фермэнүүдэй нэгэн байhан гээшэ. Тиихэ үедэ hаамхай үнеэд үбhэ тэжээлээр яhала hайнаар хангагдадаг байhан hаа. Мүнөө hүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада тэжээл үйлэдбэрилгэ нилээд доошоо ороо. Дэлгүүрэй экономикын харилсаагаар хүдэлдэг болохоодоо, ажахын мүнгэ зөөрөөр ядалдадаг дээрэhээ үбhэ тэжээл багаар бэлэдхэжэ абана. Хоёрдохи гол шалтагааниинь гэбэл, совхозой hалан hандархадань, ехэнхи нуга сабшалангаа үмсэдөө дамжуулан үгөөбди. Зүгөөр эндэ силос дараха хэмжээниинь зандаа үлэнхэй. Шанарынь тиимэ hайншье бэшэ. Ажахын механизаторнууд силос дараха технологиёо гүйсэд сахинагүй. Эндэ сагай уларил, эмхи гуримгүй ажал эдэ бүгэдэндэ ехээр нүлөөлhэн байха юм,— гэжэ тэрэ дуулгаба.

Жэлhээ жэлдэ тарялангай ургасын доошолжо байhан дээрэhээ нэгэдэлэй адууhа малда талха тарялнай зүйл баhал хүртэхээ болиихой. Байгша ондо ажахын таряашад гектарай миил 6 центнер ороохо таряа хуряажа абаа. Эндэ үмсын мал тарялангай ургаса гэшхэжэ hалгаана.

Фермын малай бэлшээриинь баhал мууданхай. Эдэ бүгэдэ мүнөө hү үйлэдбэрилгэдэ ехээр нүлөөлнэ ха юм.

В. АРДАНОВ.
«Саяан уула» гэжэ телестуднин директор.

Түнхэнэй аймаг.

„Буряад үнэн"-94

ЕХЭЛ ЗОХИД БАЙХА

Би «Буряад үнэн» газетые үниниhөө хойшо гахижа уншадагби. Іүүлэй жэлнүүдтэ газетэдэ ехэ хубилалтанууд болоо, hонирхожо уншахаар юумэн олоор хэблэгдэнэ. «Толи», «Буян» хуудаhануудта арадангаа угай ёно заншал, хэшэг баялиг болохо буян, энэрхы сэдьхэл тухай бэшэдэг болоhондотнай ехэ баярые хүргэнэб. Эдэ хуудаhануудта гараhан материалнуудые хайшалжа абаад, наринаар суглуулдагби.

«Үнэн» газетэеэ долоон хоног соо нэгэ дахин гаргаха тухай уншагшын дурадхалые ехэтэ бууруушаанаб. Тингэжэ яашье болохогүй. Мүнөөнэй үймөөтэй, худалдатай, тогтууригүй сагта буряад угсаатанай уншажа, үнэншэхэ юумэн гэхэдэ, гаиса «Буряад үнэн» болоно ха юм.

Би иимэ нэгэ hанамжа, дурадхал оруулха хүсэлтэйб. Іүүлэй үедэ «Байгал» ансамблиин артистнар концертынгээ программада бурханай магтаалнуудые, маани мэгзэм оруулжа, хүгжэм доро наададаг болоо. Энээнине, минии мэдэhээр, буряад шагшагшад, ниангаа худөөгэйхид, ехэтэ hайшаана. Дурадхалин гэхэдэ, энэ маани мэгзэмые, магтаалнуудые хүгжэмэйнь аялгатай (ноототой) «Толи» хуудаhандаа толилходотнай яахаб? Тингэбэл зомнай олоор энээнине мэдэжэ абаха, худөөгэй соолшод, хүгжэмшэдшье хэрэгтэхэ байгаа. Гэр булөөрөө, hургуулидашье, хүүгэдэй саадташье маани мэгзэм сээжэлдээд, бурханда зальбаржа байбал, ехэл зохид hэн.

Б. ДАШИН,
дайнай, ажалан ветеран.

Улаан-Удэ хото.

ТҮЛЭГТӨӨ ОРОНХОЙ

Загарайн районой малшадта мүнөө нэгэл харюуса тгатай хаhань оронхой. Үбhэ тэжээлээр hаннаар хангагдаhан ажахынуудта малай үбэлжэлгэ тиимэ аймшаттайшье бэшэ ааб даа. Зүгөөр hаалишадай ажал хэзээлэйшье, ямаршье сагта хүндэхэн байдаг гээшэ. Түхэреэн жэл соо hү ехээр hаажа абахын тула ехэ хүсэл ороолдоно хэрэгтэй болодог.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ажал хэрэгээрээ суурхаhан малшад нилээд олон. Эдэнэр жэлэй ямаршье сагта hү hаалия дээшэлүүлжэ шададаг шадабаритай болоhон хүнүүд юм.

Газаа декабрь hарын тэн болоожо, эдэ үдэрнүүдтэ хүйтэн. Эндэхи hаалишад сагаан эдеэ үйлэдбэрилгээсэ нэгэшье доошолуулшагүй. Тэдэнэрэй дундаhаа Дулма Шойдоновна Гылыкова жэлэй эхинhээ хойшо бүхылөө 314,2 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1812 килограмм hүүhаhан габьяатай. Тэрэнэй hүүлээр Цырен-Дулма Бадраевна Нимаева энэ хугасаа соо дүн хамта 333,3 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 1667 килограмм hүүhаhан байха юм. Дарима Чимитовна Цырендоржиева эдэ түрүүшүүлhээ нэгэ бага гэзэгдэнэ. Тэрэ жэлэй эхинhээ бүхылөө 320,1 центнер hүүhаба.

Колхоз дотор энэ үедэ бүхылөө 4953 центнер hүн абтаа, үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1415 килограмм hүн hаагдаа.

Вл. ДОРЖИЕВ.

БАЯН hУУХА АРГА БИИ

Октябрь hарын hүүл багта Шанага нютаг ерэжэ, нэн түрүүн Балдановтанаар уулзахаяа ошоhомни, гэрэй эзэн эхэнэр гахайнуудые миханай комбинадта тушаагаад, hаншаг ерэhэн байба.

— Жалбагатаяа үшөө уулзаашье үгы байнаб, фермэдээл байhан байха, — гэжэ намда ойлгуулаа hэн. Фермынь ошохо харгы зэалгаад, малайнь байра ошоходоо, добонуудынь hалхи халхалhан ямар зохид наруули газарта баригдаhан юм гэжэ гайхаhаар дүтэлхэдэмни, уран дархан гэжэ нютагтаа мэдээжэ болоhон Рабжаагай Данзан түхэреэн хюрөөгөөр хабтагайнуудые хюроодэжэ, ехэл үлөөгүй байба.

— Эндэ юу хэнэш? —гэhэмни:

— Жалбага Базаровичтэй гэрэймни сонхонуудта наличигуудые хэжэ үгыш гэhээр үнинэй юм, харин hаяын үдэрнүүдтэ үлөөтэй болоожо хүнэй харахада үзэмжэтэйхөөгөөр хэхэ hанаатай модонуудые гаргажа байнаб, — гээд яаруухаанаар хэлээд, станогтоо ошоже сехэл ханамжатайгаар хюроодэжэ эхилнэ.

Тээ саанахана юуб даа хэжэ байтараа, хүнэй ерэhые тухайлhан ажахын хүтэлбэрилэгшэ Жалбага Базаровичтэ дүтэлбэ. Энэ хүн экономист мэргэжэлтэй, олон жэлдэ бухгалтераар хүдэлhэн намтартай. Өөрынгөө ажахы тухай тоб байса хөөрэжэ үгэбэ:

— Машина тракторай түлишэ, түрхисэ нөөсэлхэ гээшэ hүүлэй үедэ аргагүй шухала болоод байна. Бэдэржэ, арга хургыень ологоо, мяха болон мүнгөөр агсажа ноосэлhэнэй ашаар үбhэ, тарла хуряалгын хүдэлмэридэ hааталгүй ажаллажа гарабабди, минии хараагаар үбэлдөө, мүн хабарайшье тарилга үнгэргэхэдэмнай хүрэхэдөл болохо.

140 гектар тарялаанhаа 3000 центнер ороохо совхозой тоог дээрэ адхаабди. Ургаса дунда эзргээр гектарай хорёод гаран центнер болоо. Зарим полиhоомнан гушаад центнер шахуу шэнисэ абтаа. Харин бороо наран тэгшэ байжа, бурханай хайраар ургасана абажа, 1500 центнер ороохо гүрэндэ тушаагаабди, бүдүүгээр бодоходо, 6—7 миллион түхэриг абаха болоhон байхабди.

Ороohоной склад бариха түсэбтэй байhан зомди. Хойто добо дээрээ 30 метр утатай, 10 метр хүндэлэнтэйгөөр баринжа дүүргээбди. Үлэгшэ тариагаа энэ амбаартаа хэжэ нөөсэлөөбди. Энэ малнуудтаа, өөhэдын хэрэглэмжэдэ гэжэ орхиhон ороohон, мүн хойто жэлэйнгээ хүрэнгэдэ гэжэ үлөөhэн, хамта дээрээ 500 центнер тухай тарлан болоно.

Хойто жэлдэ 50 гектар газар дээрэ шэнисэ тарихабди, үшөө обёос, ешмээн хаялсана бэзэбди. 2000 центнерhээ дээшэ hолоомо багсажа абтанхай, 1500 центнер хүхэ hолоомо, 500 центнер үбhэн оруулагданхай.

Оohэдымнай хаража байhан үхэр, малдамнан hолоомо тэжээлhэй хүрөөд үлэхэ. Барим тэды тэжээл худалдажа, агсажа хореод толгой бурууныудые худалдажа абаха хүсэл бии.

Зургаан гахаймнай түрэнхэй. Үбэлэнь шэнэ банрада оруулаабди. Хуушан банраяа сэбэрлэжэ, бурууныудай дал болгообди, — гэжэ Жалбага Базарович намдуханаар мihэрнэ.

Саашанхи зорилго туханнь hонирхоо hэн бэзэб.

— Аха хүрьгэн хоёртоо гэрнүүдые барижа байнабди. Дүүрэхэ, толлохо дүтэлэнхэй. Малайнгаа байра болон тарялаханаа хорёолхо ехэ зорилго бии. Ноохил хаhа саг соогоо хэгдэхэ хойшолуулшагүйгөөр бүтэхэ ажалайнгаа орошоогүйдэ, үбэлэйл үедэ модо унагаажа таллуулжа үрдихэ ёнотой бологдоно. Тэрэнhээшье гадна хэхэ, бүтэхэ зэргэтэй жэжэ-жожо хүдэлмэри тэнгэрнүн үдэртэ дуулhаха бэшэ даа.

Оньhото техникээ хадагалха, заhабарилха байра шухала хэрэгтэй болонхой. Теэд энэ хүдэлмэриеэ 1995 онhоо наада эхилхэ аргамнай даб дээрэ үгы байна.

Хуушан-шэнэшье hаа, hайн-муушье hаань, оohэдынгөө хараалhан ажал бүтэхэ хүдөө ажалай машинануудтай болонхойбди. Тингэжэ хүнhөө эрижэ, шарайшалжа ябахагүй болоходоо, нэгэ бага сэдьхэлээ тэнилгээ зон бэзэбди, — гэжэ Жалбага Базаровичай хэлэхэдэ:

— Манайш Барырка Балдановай хүбүүд Булагайнмай баяшуулай уг залгажа ябана гээшэ, — гэжэ 80 хүрэжэ ябаhан Бата Бадмацыреновэй нигэжэ хэлэhые эзэлүүдгүй hанаадхибаб.

Б. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ТҮБЭЙ hУНГУУЛИИН КОМИССИИН МЭДЭЭСЭЛ

МОСКВА. Гүрэнэй Дүүмые hунгаха нинтэ федеральна округоор дуугаа үгэлгын дүнгүүдэй уридшалан гаргагдаhан тухай Түбэй hунгуулиин комисси журналистнуудта мэдээсээ hэн. 225 округуудай 186-дань дүнгүүд уридшалан согсолгоо юм.

Дуунууд нигэжэ хубаарилагдана гэбэл:

Россин Либерально-демократическа парти — hунгагшадай үгэhэн бүхы дуунуудайнь 23,44 процент;

«Выбор России» — 14,74;

«Россин Федерациин Компарти — 13,23;

Россин Аграрна парти — 8,58;

«Россин эхэнэрнүүд» гэhэн политическэ хүдэлөөн — 8,28;

«Явлинский — Болдырев — Лукин» бүлэглэл — 7,51;

Россин Нэгэдэлэй ба эблэрэлэй парти — 6,82;

Россин Демократическа парти — 5,45;

Россин Демократическа реформонуудай хүдэлөөн — 3,92;

Тогтонижонги, үнэн зүб байдалай ба дэбжэлтын түлөө эрхэтэдэй холбоон — 1,86;

«Россин ерээдүй — шэнэ нэрэнүүд» — 1,25;

«Конструктивно -экологическа «Кедр» хүдэлөөн — 0,72;

«Достоинство и милосердие» гэhэн нинтэ федеральна политическэ хүдэлөөн hунгагшадай дуунуудай 0,69 процентые абаа.

Дуунуудые тооложо гаргаха үедэ эдэ тоонууд хубилжа болохо гээшэ. Hунгуулиин 39 округоор дуугаа үгэлгын дүнгүүд үшөө гаргагдаагүй бшуу. Гэбэшье hунгуулиин 7 нэгэдэлэй түлөөлэгшэд Гүрэнэй Дүүмэдэ орохо болоо гэжэ мүнөөшье эли болонхой. Николай Травкинай парти hунгагшадай 5,45 процент дуунуудые абаhан. Попов — Собчагай хүдэлөөнэйхид 3,92 процент дуу абаа.

Hунгуулиин бусад 4 нэгэдэл тухай хэлэхэ болоо hаа, тэдэнэр бирахаяа болибо. Нинтэ федеральна hунгуулиин округоор тэдэнэй түлөөлэгшэд Гүрэнэй Дүүмэдэ орохо аргагүй болобо гээшэ.

ТАЙ

...ээ зуталданхаа оронхой.

...мирес Санчес ...л). 1919 ондо...ье жэлнүүдтэ шанга хүйтэнэй ...й дээрэхи эгэл...эхилхэдэ, дулаа дамжуулха сор...итэ ябадалтана...тэhэржэ, бүхы городнай даараха, ...ршан гээд ...аюулда орон алдадаг гээшэ ...ль-Авивай аэро...ционалис байгуулалгатай, мүнгэн ...ран пассажир...эхилээд хамаг юумэнай түбhөө ...улемдоор бу...одоог байhан hаа, хубилган шэ...ноогоо хулуу...ын hөбшээндэ гэнтэ эльбүүлжэ, ...змда хабаада...гүрэнэй таража тархижа, за...ороо бариж...асаруулдаг юумэнүүдэйнгээ ...дэб эрилгэнүү...ан гэхэдэ, нилээд хүндэ бай...Мюнхенд бо...ороhомнай хүн бүхэндэ мэдээжэ. ...нин наадануу...ээ хүдэлмэришэдhөө байха за...ан Парадилин...элбэрилэгшэднайшье нимэ эрид ...нине алаа гэх...ашнуудта ядалдахадажа...дада...баатарилалгануу...йха.

...юм.

...вк. 1958 онд...эй хамта үнгэрhэн сагай бай...рэhэн байгаа...нилээд «хатуужаhан» хүдэлмэри...нууд» гэжэ ба...ой жэлдэ банжа, жэбэ жон...одоль баримта...оулжэ, муудаhан хэрэгсэлнүү...ис эмхини г...эр hүнине мэдэнгүй, «унаhан мал...ь напые алаха...абаха сулөогүй» энэ зундаа hэлбаадалсаа г...аhажа гараа. Хотынгоо зоной ...ыудта халуун уhа дамжуулха ...еллн. Италь...оргонуудаа шэнэ соргонуудаар ...ндо түрөө. Дү...энэ гадна хоёр дахин шахуу уу...миллион фу...болгожо шадаhан байна.

...ули буса эл...эхэ хэмжээнэн хүдэлмэри бу...а оруулаа. Оу...байхадаа, хотынгоо зоние зу...дадаг, рэкет ...ед 2 hара шахуу халуун уhагүй ...ие хардан, мүн...а үшартай бологдоо hааб даа. ...итэ ябадалтана...нэгэдэхи ТЭЦ дотор байhан ...ажал ябуулга...уудай томо агрегадууд hэлгэн ...гэжэ гэмнэгдэ...заhабарилагдахаhаа гадуур ...хойшо бэдэрэ...ор хараалагдаhаhаа гадуур ар...

...дер Ривас. 194...ажал хэгдээ. Тэрэнэй ашаар ...ай 12 котелон 10-ниинь дүү...а түрөө юм...мжээгэр хүдэлжэ байна.

...удалдаг...

...ли эмхини ажа...ымнай энэ тэрэ райондо гү, али ...эбхитэйгэрэ ха...хүйтэн байна гэлсэнэ. Одоо тэн...д хаа-хаанагүй...ан, ТЭЦ-эй гэм байхагүй. Мангэжэ соносхого...0—90 градус хүрэтэр халаагда...ан гарана гүб даа. Эндэшье 10

...Ортолини. 191...табла hаамнай хоёрынь халаад, ...гүрөө hэн. Хүн...нинь бүлеэсэхэ зэргэтэй байха ...оусаар мүнг...Гэрэй эзэдэй, гэр байра ашаг...эй хуудал хүр...участогуудай зунай үедэ ду...зонние нанга...аха түхэрэлгэнүүдээ сэбэрлээ, ...соо буу эзэсэ...заhабарилаагүй байхадань; хэн ...ээд гэмнэгдэжэ...аб2 ...хаанагүй бэдэ...ылган шэнэдхэлгын үеын эхил...аhаа запчасть болон түлишэ түр...үнэтэй боложо, дэлгүүрэй эконо...«бугуулиин» шангадажа, юрын ...байдалай хэды хүндэ хүшэр бо...hаань, манай коллектив урдаа ...зорилгоёо дүүргэжэ шадаа, ...элдөө яhала бэлдээ гэжэ хэлэхэ

...луун уhаяа гамтайгаар гаргаша...гэжэ хотынгоо зондо хандахаар ...болонхой. Оройдоол 2—1 табаг ...хэрэгтэй аад, кран соохи уhа-

ХҮШЭР БАЙДАЛТАЙ

«Улаан-Аха», «Алаг-Шулуун» ажахынуудай малай үбэлжэлгэ энэ жэлдэ тон хүндөөр эхилбэ. Газар дайдань хүбэн саhаар хүшагдаhан туда, малаи аманда ороохо багаханшье хагда ногоон үгы, 1967—1968 онуудта иимэ ехэ саhан уhаhан байгаа. Тэрэ үедэ тэжээл ехээр бэлэдхэгдэдэг дээрэhээ малай үбэлжэлгэ яhала барагаар үнгэргэгдэдэг бэлэй. Энэ жэлэй үбэлжэлгые яажа үнгэргэхэ бэлэйбди гэжэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн малшан бүхэн hанаагаа зобоихой. Гаи гасуурта дайрагдажа, үбhэн болон тарималтэжээлэй хэзээ хэзээнэйхиhээ багаар абтагдаhан дээрэhээ зарим айлан газаа малдаа үглөө удэшэниинь үгэхэ үбhэншье үгы гэхээр.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэ А. Панаев Түнхэнэй районhоо hолоомо асархаар хэлсэнхэн. Теэд хэзээ тэрэ hолоомон эндэ асарагдахаб? Ажахы соогоо эгээл хүндэ хүшэр байдалда Булаг hууринай малшад оронхой. Энэгэр үбэрнүүдээр бүрхөөгдэhэн Булаг hуурин саhаар хушагданхай. Малай эдеэлсэ гэжэ оройдоошье байхагүй. Тиихэдэ үбhэ, hолоомо бага зэргээршье малдаа удэшэ үглөөниинь үгэхэ гэхэдэ, үбhэн байхагүй. Тиимэhээ эндэхи хоёр гүүртэ хурьгалха хонид, нэгэ гүүртэ нютагай үүлтэрэй эмэ хаhарагууд миин лэ үбэрэй оройгоор түүгдажа удэрөө үнгэргэнэд. Үлэн хооhон малнууд тамираа ехээр гээнэ. hарлагууд hаань, hайн бэлшээритэй энгэр үбэрнүүдые бэдэрэн туугаад ябахаар гээшэ ааб даа. Теэд тэрэ бэгзылдэшэhэн хашарагуудые хана абаашалтайб? Тиихэдэ ой тайгын арьятан — шононууд амар заяа үзүүлнэгүй гэжэ малшад хөөрэнэ бэлэй.

Сайлаг hууринда нютагай үүлтэрэй малнуудые адуулдаг Ж. Гомбоевой гэр булын байра байдал булгайхидта орходоо бараг hайн гэхээр. Ж. Гомбоевтоной газаа үбhэншье мүнөө дээрээ бии. Тиихэдэ Сайлаг голой зуhалангай энгэр үбэрнүүд саhаар багашаг. Эртэ үглөөгүүр Жаргал Донитович малаа туужа холын үбэрнүүдээр адуулна. Эртэнhээ малаа hайнаар адуулhан малшан бүхэн үбэлэй хүйтэн хүбрэг сагые хохидолгүйгөөр дабажа гарадагынь олондо мэдээжэ.

А. ДЫРЖИНОВ.

УРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

...яад Республикын Верховно Советэй арбан ...дэхи сесси 1993 оной декабриин 20-до Буряад ...бликын Верховно Советэй заседанинуудай ...оо үглөөнэй 10 сагта нээгдэхэ.

...адай депутадууд болон сессидэ уригдагшад ...ин нээгдэхэ үдэр заседанинуудай залай фойе ...час 30 минутаhаа бүридхэлдэ абтаха.

Буряад Республикын Верховно Советэй Президиум.

УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ:

2-дохи нюурта. Буряад Республикын Верховно Советэй сессиие үгтуулан. Н. Будаев: «Арадай хурал тухай»; Дэлгүүр: ажамидарха арга бэдэрхэ. «Маниие хэн хооллуулхаб: үмсэ гү, али хамта гү?» — хөөрэлдөөн. «Хэннинь хэн гээшэб?» — суглуулбари. ИТАР—ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

3-дахи нюурта. Субботын үдэрэй заншалта «Толи» хуудаhан.

4-дэхи нюурта. Хото, хүдөөгэй hонин. Телевиденин программа.

УЛАСХООРОНДЫН ЭРДЭМЭЙ-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ-СЕМИНАР

УЛААН-УДЭ. (ИТАР—ТАСС-ай корреспондент Сергей Трофимов). «Мүнөөнэй соёл болбосоролдо аман үгын зохеолнуудай эзэлдэг hуури, тэдэнэй түүхэ, мүнөөнэй байдал ба хараа замууд» гэhэн темэтэй уласхооронды эрдэмэй-практическа конференци-семинар үнгэргэгдэнэ. Буряад Республикын, Яхадай, Тувын, Эрхүүгэй ба Шэтын областнуудай, Москва ба Новосибирск хотонуудан, мүн тэрэшэлэн Монголой мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, зохеохы ажалтанай коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд симпозиумдо хабаадана.

Зүүн Сибириин ба Түбэй Азиин арадуудай дуу, хатарай, хүгжэмэй искусствын олон асуудалнуудые гурбан үдэрэй туршада хаража үзэхөөр түсэблэгдэнэ. Росси соогоо, харинь гүрэнүүдтэшье hайн мэдээжэ болоhон арадай хүгжэмэй студентнэрэй hайн дуранай «Сибирский сувенир» гэhэн ансамблиин ехэ концертээр тус семинар түгсэхэ юм. Ансамблиин арбан жэлэй ой эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэгдэжэ байнхай.

ДҮНГҮҮДЫЕ СОГСОЛНО

МОСКВА. Мүнөө үедэ Россин Президентын захиргаанда Федеральна Суглаанай hунгалтын ба шэнэ Конституциин проектээр дуугаа үгэлгын дүнгүүдые анхаралтайгаар шэнжэлжэ байнхай. Түбэй hунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Николай Рябов дуугаа үгэлгын уридшалан хэгдэhэн дүнгүүд тухай мэдээсэхэ ёнотой.

Буряад Республикын Верховно Советдэй XIV сессиие угтуулан

АРАДАЙ ХУРАЛ ТУХАЙ

Буряад Республикын Верховно Советдэй ээлжээтэ арбан гурбадахи сесси манай республикын түүхэдэ ехэ удха шанартай шийдхэбэринүүдые абаа гээд онсолхо сһотойбди.

Верховно Советдэй арбан гурбадахи сессиин гол шийдхэбэринь гэхэдэ, Буряад Республикада Президентын тушаал бии болгохо гэһэн шийдхэбэри болоно. Тус шийдхэбэрийн үндэһөөр Буряад Республикын Конституцида (Үндэһэн Хуулида) хүбилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулха, «Буряад Республикын Президент тухай», мүн бусадшье хуулинуудые баталан абаха арга олдохо юм. Буряад Республикын Президентын тушаалда республикын хоёр хэлэ мэдэхэ хүнүе һунгаха гээшэнь һайшаалтай шийдхэбэри гээшэ. Буряад хэлэ мэдэхэгүй хүн холын гүүртэ, отарануудта ажалладаг хүнүүдэй уулзажа хөөрэлдэхэдөө, оршуулагшые хажуудаа дахуулаад ябаха ёһогүй ха юм. Тиимэһээ, минии һанахада, Буряад Республикын арадай депутадууд яһала болбосоронги, хэрэг ёһо мэдэхэ байһанаа харуулаа гэжэ онсолходо болоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, мүнөө хүдэлжэ байһан арбан хоёрдохи зарлалай Верховно Советдэй эрхэ түлөөлэлгээ бэелүүлхэ саг болзорынь 1994 оной март һарада дүүрэхэ байна. Тиимэһээ манай республикын парламентда шэнэ депутадуудые һунгаха, мүнөө хүдэлжэ байдаг Верховно Советые хубилган шэнэлхэ зорилго табигдана.

Республикын хуули гаргадаг зургаан гэбэл, парламент байха ёһотой ааб даа. Манай республикын парламент хоёр палатаһаа бүридэхэ, тиихэдэ парламентнь «Арадай Хурал» гэжэ нэрлэгдэхэ гээд сесси шийдхэбэ.

Манай һанамжаар, дээдэ палатань түлөөлэгшэдэй палата байха, харин хоёрдохи палатадань хуули гаргадаг байха гэжэ проект соогоо бэшээ һэмди. Зүгөөр тэдэ хоёр палатануудай ямар нэрэтэй баихые сесси тодорхойлонгүй орхёо. Тус асуудал, тухайлхада, Верховно Советдэй декабриин сесси дээрэ хаража үзэгдэхэ юм ха. Декабриин сесси дээрээ Буряад Республикын Президентые хэзээ һунгаха тухай болзор гаргагдаха ёһотой.

Арадай Хуралай түрүүшын заседани дээрэ тэрэнэй түрүүлэгшэнь һунгагдаха сһотой. Тиихэдэ олоной дундаһаа шэлэн һунгадаг гуримаар палатануудаи түрүүлэгшэнэр һунгагдаха юм гэжэ хуулинк проект соо бэшээтэй.

Республикын парламент—Арадай Хурал ямар эрхэ түлөөлэлгэтэй байхаб, энэнь һонирхолтой асуудал болохо. Тиимэһээ бүхы эрхэ түлөөлэлгыень эндэ дурдаһуу:

— Буряад Республикын Конституци (Үндэһэн Хуули) баталан абалга, хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулга;

— Буряад Республикын Министрнүүдэй Советдэй хабаадалгатангаар гү, али дурадхалаар республикын дотоодын ба гадаадын политикын гол шэглэлнүүд тухай асуудалнуудые шийдхэлгэ.

— республика дотороо референдум соносхолго;

— республикын Министрнүүдэй Советдэй дурадхалаар республиканска бюджет баталалга, тэрээндэ хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулга, урьһаламжа тухай, экологическа болон бусад туһаламжа тухай асуудал хаража үзэлгэ, республиканска жасануудые бии болголго;

— хуули гаргадаг Арадай Хуралай һунгалта соносхолго;

— республикын хилэ хубилгалгада хабаатай асуудалнуудые хаража үзэлгэ;

— республикын Министрнүүдэй Советые, тэрэнэй Түрүүлэгшые тушаалһаань бүүлгалга;

— республикын Министрнүүдэй Советдэй абаһан тогтоолнууд болон шийдхэбэринүүдые болюулга;

— республика дотороо онсо байдал соносхолго ба тэрэниие һунаалга;

— хуули гаргадаг Арадай Хуралаи Түрүүлэгшые һунгалга, тэрэнэй орлогшонорые баталалга;

— республикын Советэй дурадхалаар республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшые һунгалга;

— Буряад Республикын Верховно Советдэй Түрүүлэгшые, Дээдын арбитражна сүүдэй түрүүлэгшые, Конституционно сүүдэй түрүүлэгшые, Конституционно сүүдэй гишүүдые һунгалга;

— Буряад Республикын Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын дурадхалаар Буряад Республикын Национальна Банкын түрүүлэгшые һунгалга;

— Россин Федерацинн Генеральна прокуророй дурадхалаар республикын прокурорые томилолгодо зүбшөөл үгэлгэ;

— Россин Федерацинн гүрэнэй засагай дээдын зургаануудта хуули дурадхаха эрхээ бэелүүлгэ;

— Буряад Республикын Министрнүүдэй Советдэн Түрүүлэгшын, Буряад Республикын Конституционно сүүдэй түрүүлэгшын жэл бүрнин элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ;

— Буряад, Республикын Министрнүүдэй Советдэй, мүн Арадай Хуралай палатануудай дурадхалаар бусадшье эрхэ түлөөлэлгээ бэелүүлгэ.

Тэрэшэлэн Буряад Республикын Министрнүүдэй Советдэй эрхэ түлөөлэлгэнүүд, Арадай Хуралай болон тэрэнэй палатануудай эрхэ түлөөлэлгэнүүд тухай проект дотор хэлэгдэнхэй.

Буряад Республикын Конституцида (Үндэһэн Хуулида) ороһон хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүд бүхы депутадуудай гурбанай хоёр хубяар баталагдабал, хуули хүсэндөө оробо гэжэ тоологдохо гээд проект соо бэшэгдэбэ. Буряад Республикын Министрнүүдэй Советэй хүлэбэрилэгшэд, республикын правительствын гишүүд Арадай Хуралай депутадуудаар һунгагдажа болохогүй.

Буряад Республикын Конституцида (Үндэһэн Хуулида) хубилалтанууд болон нэмэлтэнүүдые оруулха тухай Буряад Республикын Хуулиин проект юрэнхы дээрээ нимэрхүү байхаар хараалагдана.

Россин Федерацинн Конституциин проектые һайшааха тухай асуудалаар байгша оной декабриин 12-то һунгашад дүүгаа үгэбэ гээшэ. Харин республикымнай Конституци (Үндэһэн Хуули) тухай хоёрдохи хэлэлсэ, һанамжа болон дурадхалнуудаа оруулжа, статьянуудыень улам нарижуулха, зүб болгоно гээшэ бултаймнай уялга болоно гэхэлэ, аддуу болохогүй ха.

Буряад Республикын Верховно Советдэй Конституционно комиссиин хүдэлмэришэ бүлэгэй гишүүдтэй хамта тус проект бэлдэгдэ.

К. БУДАЕВ,
Буряад Республикын Верховно Советдэй Конституционно комиссиин хүдэлмэришэ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ.

ҮМСЭДӨӨ АБААД...

Нээмэл түхэлэй акционернэ «Бурятмебель» бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд дэлгүүрэй харилсаануудай үсын хүндэ сагта хүдэлмэришэдөө, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдөө, пенсионернүүдээ социальна талаһаа хамгаалхые оролдоно. «Энэ хадаа эгээл шухала, эгээл хүндүүлхэй асуудалнай» гээд, бүлгэмэй президент А. П. Шапиро мэдүүлээ һэн.

Хүүгэдэй саад, профилактори, хамтын байра гэхэ мэтээ предприяти үмсэлжэ абаһан байна. Нимэ байдалда нэгэ талаараа орёо бэрхэтэйшье һаа, нүгөө талаараа бэсэ даанги байлгын хүндэ, хүнгэнние бодотоор ойлгохо, хүсэ шадалайнгаа зэргээр ажамидаржа һурахада, сэнтэй ха юм.

Гадна мебель бүтээгшэд, модо болбосоруулагшад фирменнэ «Мебель» магазинаа үмсэдөө абанхай. Хэн нэгэнээр дамжангүй худалдаандаа сэхэ оруулагдадаг тула эндэхи мебель бусад тээхиһээ һураггүй хямда байдаг. Худалдаа наймаанай ороһдоол 5 процент нэмэлтэ хэгдэнэ. Өөһэдынгөө магазинтай байхадаа, худалдаха газараа бэдэржэ зоболтогүй, аятай ааб даа. Теэдшье мебель абаха дуратайшуул хямдашагаар абажа, мүнгэ зөөрисэ алмаха болоно ха юм.

— Манай предприяти хэнэйшье мэдэлдэ бэшэ, хэниешье мэдэлдээ абаха гэһэн бэшэ. Дэлгүүрэй «дошхон долгиндо шэнгэнгүй, далбагаяа далбалзуулһаар гарана гүбди, али хосорно гүбди» — оршон зондо балайшье хамаагүй. Байдалнай инмэл болонхой ха юм. Гэбэшье бүхы харилсаатай эмхинүүдтэй—«Забайкаллес» бүлгэмтэй, элдэб шэрэ, лаагуудые эльгээдэг предприятинуудтай—хоёр талын аша туһатай гуримаар хүдэлхые оролдонобди,—гэжэ Арон Пиневич түгэсхэлдэнь хэлээ.

Манай корр.

Арба гаран жэлэй туршада Улаан-Удын 2-дохи автотранспортна предприятиин мэдэлэн байһан аад, байгша оной эхиһээ Гусиноозерскын автопредприяти бэеэ дааһан ажахы болоо юм. Тиин эндэ шэнэ коллектив бүрилдэжэ, бэлэдхэл һанитай жолоошод, мэргэжэлтэд олошоржо байихан. Тэдэнэй дунда нүхэд Овсянниковые, Сахибулиниие, Мальцевые, Масалимовые болон бусадые нэрлэмээр. Эндэ оорын кадрнуудые бэлдэлгодэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мэргэжэл олгодог училищи дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр ажалайнгаа намтар эхилһэн залуушуул олон. Тэдэнэй нэгэн Андрей Лобанов ажалдаа тон оролдосотой, шэлэһэн мэргэжэлээ һаннаар шудалха гэжэ оролдодог.

Автослесарь мэргэжэлтэй В. У. Александр залуушуулда баяр дүй дүршэлөө дуратайгаар дамжуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу хүдэлмэришэн А. Лобанов.

В. ЛУНДАЕВАЙ фото.

Москвагай уран зохеолшо Владимир Маканин ородоор бэшэгдэһэн жэлэй эрхим романай түлөө «Букер-93» шангай лауреат болоо. «Знамя» журналда хэблэгдэһэн тэрэнэй «Стол, накрытый сукном и с графином посередине» гэжэ роман нимэ сэгнэлтэдэ хүртэбэ бшуу. Декабриин 14-нэй үдэшэ энэ тухай мэдээжэ болобо.

10 мянган фунт стерлинг шанда хүртэнэн уран зохеолшо олон тоото уншагшадай баншаалда хүртоо гээд улаасхоорондын жюрин түрүүлэгшэ профессор Вячеслав

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Иванов тэмдэглэнэ. Маканиной шэнэ ном соо геройнуудай абяри зан заншалта бололоньһоо ондоогоор харуулагданхан гэжэ тэрэ тооломно. Литературада үнэ урданһаа хоцёо мэдээжэ болоһон социальна болон психологическа байдалай нэгэ шэнжэ эндэ эли байна гэжэ профессор тэмдэглээ. Уран зохеолшо урданаа болон мүнөөнэй үеын литературын арга шадабаринуудые нэгэдүүлэн хэрэглэжэ шадаа.

Россин болон хилын саагуурхи 30 зохеолшод энэ шанда дэбкүүлэгдэһэн байгаа гээд һанулаа.

1993 ондо Букерай багашанда хүртэгшэ мүн лэ мэдээжэ болоо. Ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн богони рассказуудан суглуулбари эрхим гэжэ тоологдоо. Тэрэ суглуулбаринь Виктор Пелевинэй бэшэһэн «Синий фонарь» гэжэ ном юм.

Англиин нимэрхүү шанадуудай түхэлээр Россида ахидхэн байгуулагдаһан Букерай шан ород хэлэн дээрэ бэшэдэг авторнуудые дэмжэхэ гэһэн зорилготой. Мүн харуунай гүрэнүүдэй уншагшадые мүнөө үеын ородой литератураар һонирхуулха гэһэн зорилго табигдана. Недондо жэлдэ Марк Харитоноз «Линии судьбы или сундучок Милашевича» гэһэн романайнгаа түлөө энэ шангай лауреат болоһон юм.

ИТАР—ТАСС.

ХЭНИИНЬ ХЭН ГЭЭШЭБ?

АУГУСТО ПИНОЧЕТ УГАРТЕ

1973 ондо Чилидэ болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай бидэнэр юу мэдэхэ байгаабибди? Совет хэблэлэй мэдээсэлнүүдээр тэдхээгдэһэн бидэнэр тиихэдэ тон муу, хархис, шуһата хэрэг энэ орондо болоо гээд бултадаа Канадаг байгаа гээшэлди даа. Теэд юумэн тиимэшье юрын бэшэ байгаа гээд тэмдэглэе. Иланга шуһа схээр адхаһан диктатор Аугусто Пиночет манай ухаан бодолдо схэл муу хүн гээд үлөө гэбэл, алдуугүй. Тиимэһээ энэ хүн тухай хоорөод туршая.

Аугусто Пиночет Угарте Чилиин эгээл томо портнуудан нэгэн болохо Вальпараисо хотодо 1915 оной ноябриин 25-да тамуужанай алба хаагшын бүлэдэ түрэһэн юм. Тэрэ зургаан үхибүүдэйнь эгээл аха байгаа. Пиночедэй үүгэн баабайн эсэгэ үнгэрһэн зуун жэлдэ Франциһаа Чили руу нүүжэ ерээ һэн.

Аугусто тон һулахан бэетэй үхибүүн байгаа. Тиимэһээ сэрэгэй училищида орохын тулада спортын һорилго хэхэ, бэеэ һайжаруулха баатай болоо. Тиигэжэ 1933 ондо сэрэгэй училищиин курсант болоо, 1951 ондо Сэрэгэй академи дүүргээ. Пиночет албаяа тон оролдосотойгоор хэдэг һэн. Холын гарнизонуудташье алба хэхээ арсадаггүй байгаа гээд тэмдэглее.

Удаань элдэб штабуудта хүдэлөө, Вашингтондо сэрэгэй атташе байгаа, Эквадорто сэрэгэй штабай колледждэ лекци уншаа, нютагаа бүсаад, сэрэгэй академидэ географи заагаа. Гэбэшье Пиночет албанайнгаа талаар удаанаар ургаа гэжэ онсолмоор. Аяар 58 наһатай болоһон хойноо Ябаган сэрэгэй главнокомандалагша болоо бшуу.

Аугусто Пиночедые бодото сэрэгшэ гэхээр бэшэ юм. Тэрэ эрдэмэй шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ дуратай һэн. «Геополитика», «1879 ондо Номгон океан дээрэ болоһон дайн» гэһэн монографинуудые тэрэ бэшэнхэй. Гадна Аугусто Пиночет эрдэм мэдэсэеэ ходо дээшэлүүлжэ ябадаг байгаа. США-да тон эрхим бизнесэй һүргуулинуудай нэгые һайн дураараа дүүргээ, Чилиин университедтэ лекцинүүдые шагнаа.

Пиночедэй албанайнгаа талаар тон түргөөр ургалгань Сальвадор Альендетэй сэхэ холбоотой юм. 1971 ондо тэрэ Пиночедые нинслэл хотын гарнизониие толгойлогшоор, жэл болоод Ябаган сэрэгэн генштабай хүтэлбэрилэгшөөр, 1973 оной август соо Ябаган сэрэгэй главнокомандалагшаар томилоо бэлэй. Оройдоо һара болоод, энэ урдань ехэ мэдээжэ бэшэ байһан генерал бүхы дэлхэйдэ суурхаха хүби заатай байгаа.

1973 оной сентябриин 9-дэ Чилиин Агаарай сэрэгэй главнокомандалагша генерал Густаво Ли Пиночедтэ ерээд, Сальвадор Альендиин правительство унагааха буһалгаанда хабаадалсагты гээд нэхэба. Нимэ ябадал үүсхэгшэ гол хүниинь Далайн-сэрэгэй флодой главнокомандалагша генерал Хосе Мерино Торибио байһан юм.

Нилээн маргаһан Пиночет һүүлэй һүүлдэ буһалгаанда хабаадалсаад, буһалгаалагшадые хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондоо үгэеэ ойлголсоогүй байһанай ашаар Чилиин хүтэлбэрилэгшэ болоод, эндэ болоһон бүхы хүбилалтанууд Аугусто Пиночедэй нэрэтэй холбогдоо хамнай.

Сальвадор Альендиин засагта ерэһэн тухай хэлэхэ болоо һаа, 1970 ондо болоһон бүгэдэ ниитын һунгалтын дүнгүүдээр Сальвадор Альенде эгээл дүтынгөө хүнһөө 29 мянган лэ дуугаар олые абаһан байха юм. Тиимэһээ нимэ оршон байдалда Национальна конгресс лэ гүрэниие хүтэлбэрилэгшэ түхай асуудал шийдхэхэ эрхэтэй байгаа. Тиигэжэ партинуудай хоорондоо үгэеэ ойлголсоһоной ашаар Сальвадор Альенде президент болоо. Зүгөөр хэдэн жэл болоходо, тэрэ Социалис партинин эүүн хажуугай ажал ябуулагшадтай тон дүтэ болоод, Христианско-демократическа партитаяа «халбагаяа хахархадаа», өөрыень гол һунгагшадтаа нюргаараа эрьелдэһэн, тиигэжэ политическэ худалаяан эхилээд, энэ засаг унажа һалаа һааб даа.

Нигэжэ һайн бодомжогүй ябадал гарганан Сальвадор Альенде Аугусто Пиночедэй сэрэгэй талаар ургалгада гансал нүлөөлөө бэшэ, мүн диктаторай ерэхэдэнь туһалаа. Эрхэ бэшэ.

Шуһа ехээр адхаагүйб, хархис муухай байгаагүйб гээд Пиночет таһа арсадаг. Мүнөө энэнь зарим талаараа зүб юм гээд тоологдодог болонхой. «Үнэн эрэ ба эблэрэлгэ» гэжэ комиссиин мэдүүлһэнэй ёһоор, сэрэгэйхидэй 17 жэл соо байһан саг соо 2279 хүн хосороо юм ха. Харин комиссиин мэдүүлһэнэй Сальвадор Альенде бэсдээ гар хүрөө.

1991 ондо үнгэрһэн бүгэдэ ниитын һунгалтын үедэ диилдэхэдээ, Пиночет шууяа татаагүй. Һунгагшадай 46 процентнь тэрэнэй түлөө дуугаа үгэһэн лэ байгаа бшуу. Патрисио Эйлвиндэ бүхы Латин Америкэ соо экономическа талаараа түрүүлжэ ябаһан Чилие түшааһан энэ хүниие юрэл нэгэ үнгөөр, нэгэ янзаар сэгнэхээр бэшэ юм. Орёо хүн. Хараалһанаа бэелүүлхэдээ, олон ушарта тэрэ эрид, хатуу байдаг һааб даа.

Чилиин һонинуудай нэгэндэ «Диктаторнууд олон. Зүгөөр Пиночет ганса юм» гээд бэшээтэй байгаа һэн. «Түмэр мэтэ хатуу гар» гү, али диктатура ямаршье экономическа, политическэ асуудалнуудые шийдхэжэ шадаха гээд һанадаг, тоолодог зон энээхэн үгэнүүдые ухаандаа хадуур лэ...

А. МЕДВЕДЕНКО.
(«Эхо планеты» сэтгүүлһээ абтаба).

Элдэб эсын стратегическэ 2000 ракетэ, уһан доогуур тамардаг 100 онгосо, 5 мянган самолет ба вертолет, хэдэн мянгаад бронетехникэ, ехэ хэмжээнэй боеприпасуудые ондоо шэглэлээр ашаглан хэрэглэхэ болоод байнабди. Тэрэнэй тула 10 триллион түхэриг гаргашалха хэрэгтэй. Сэрэгэй техникые хаилуулан хубилгахада гаража үгэһэн үнгэтэ болон үнэ сэнтэй түмэр, электронно түхеэрэлгэ, хэлхеэ холбооной системэ гэхэ мэтэ эдэ гаргашануудые харюулжа шадаха.

ОНДОО ШЭГЛЭЛЭЭР ХЭРЭГЛЭХЭ

Дайшалхы зэр зэбсэг болон техникын шэнжэ шанарые хубилгажа ашаглан хэрэглэхэ гээшэ экономическа болон эрдэмэй-техническэ орёо асуудал мүн. Энэ хэрэгтэ арадай ажахын хори гаран һалбари хабаадалсаха юм. Россин экономикые тогтууритай болгохын тула энэ асуудалые тусгаар федеральна программын үндэһэн дээрэ шийдхэхэ шухала.

Зэр зэбсэгэй шэнжэ шанарые хубилган ашаглаха ашаг үрэтэй байгууламаннууд, экологиин талаар сэбэр технологи мүнөө дээрээ Россида байгуулагдаадүй. Дайшалхы техникэһээ эгээн сэнтэй юумыень абахые оролдог коммерческэ зарим байгуулалтануудай энэ ажал дүүргэхэдэнь ямаршье ашаг үрэ тулагдахагүй. Тэдэ өөһэдөөл саяжахые оролдоно ха юм. Тиимэһээ дайшалхы зэр зэбсэгэй болон техникын шэнжэ шанарые хубилган ашаглахын тула оборонно комплексын предприятинуудай сүлөө болоһон хүсэнүүдые хэрэглэе гээд мэргэжэлтэд дурадхана.

Дайшалхы зэр зэбсэг болон техникын шэнжэ шанарые хубилган ашаглаха талаар уласхоорондын хэлсээе Росси бариталха ёһотой, гэбэшье экономикын ашаг үрые мүн лэ хараада абаха шухала.

ИТАР—ТАСС.

Дэлгүүрэй экономикын оршон байдалда үмсын, хамтын ажалынуудай алинайнь үлүү барисатай байха тушаа гасар гаварта мүнөө туршалганууд хэгдэдэг, али олон тоосолдоонууд болодог байна гээшэ. Агын Буряадай аатономито округой Табтаанай нютагай фермер Илья Намдакович Эрдынеев имагтал эрхэ сүлөөтэй, хублин ажалтай зон шүүхэ ёһотой гэжэ этигэнги, өөрынгөө ажал хэрэгүүдээр энээнэй гэрэлэлхэ хүсэлэнтэй колхозһөө хубитаяа таһалжа абаад, гэр бүлөөрөө амяаран гаранхал, мүнөө хүдэлжэ явана. Тэрээндэ үгэ үгтэнэ.

Тэрэ тоодо мяханай комнадай нэхы арһанай т үгэһэн 15 мянган т шье өөһэдтөө абаа һэн. хоз энэ нооһондо я хабаагүй. Юундэб гэ дэ түлгэнүүдые хай хойнонь абаа һэмди. наар, түргөөр шахаһан най ашада нооһониинь ха юм.

Дэлгүүр: ажамидарха арга бэдэ

МАНИИЕ ХЭН ХООЛЛУУЛХАБ ҮМСЭ ГҮ, АЛИ ХАМТА ГҮ?

Минии һанахада, гансал бэеэ даанги, сүлөотэ таряашан, үмсынгөө ажал дээрэ хүдэлжэ байһан ажалшан гүрэнөө хооллуулжа шадаха. Харин манай гүрэндэ 1917 оноо урда, хубисхалай һүүлээршье, хүдөөгэй ажалшан хэзээдэшье бэеэ даанги байгаагүй. Колхоз болон совхозууд хүнние барлагшалхаһаа гадна, бэшэ ондоо юумэ олгоогүй.

Минии эсэгэ Намдак Эрдынеев хамталалгын урда Үргэнын Хабсагайтын баян хасагуудан мал адуулдаг байһан. Оролдосотой бэрхэ малшандаа эзэдынь яһала һаин түлөөһэ үгэхые оролдохо. Эсэгэмни һайн гэгшээр мал хаража, эмнигые һургажа шадахаһаа гадна, байшан гэр баридаг, элдэб дарха, мориной тоног хэдэг шадабаритай бэлэй. Нэгэ үгөөр хүдөөгэйл ажалша малша хүн һэн бэзэ.

Гушаад онуудта нюдарган балшуулай (үнэн дээрээ, эдэнэй заримань бэрхэ ажалшад байһан ааб даа) зөөрине, малыень хамталжа эхилбэ. Эсэгэмни тэрэл хаража байһан эбэртэ бодо малтаяа Бэрхын «Комбинат» коммунада оробо. Нэгэ хэды болоод, энэ коммуна Погодаевай нэрэмжэтэ колхоз болоо һэн. Үшөо нэгэ хэды сагаи үнгэрһэн хойно хүршэ Бооржын раиондо нэгэ доро хоёр совхоз («Красный Великан» ба Ворошиловай нэрэмжэтэ) байгуулагдаа. Тэрэл малтаяа аба Ворошиловай нэрэмжэтэ совхозой үхэршэн болобо. Эсэгэһээмни хоншье һураагүй һэн ааб даа. Колхоз, совхозой малшад гээшэ гэр бүлэтэеэ, үхи хүүгэдтеэ һүргэзнигоо хажууда ябаха ёһотой байгаа. Энэ ушар мүнөөшье балай тиимэ гайхалтай бэшэ.

Би өөрөө 1966 оноо хойшо хонишон болоо һэм. Һамган Цырен-Дулматаяа Табтаанай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хэдэхэн мянган толгой хонидые харуулһалжа, нилээд олон тонно нооһо үйлэдбэрилһэн байнабди. Салимнай, зөөлөөр хэлэхэдэ, бадаршаган олзо шэнги һэн. Колхозой бюрократууд һураггүй ехэ олзотон байһан ааб даа. Жэшээнь, түрүүлэгшэ намһаа гурба дахин ехэ мүнгэ абадаг һэн. Би тиихэдэ түрүү хонишон, хүндэтэ колхозник, орден, медальда хүртэдэг ябааб. Харин тиихэдэ ехэ бага зиндаагай тушаалтад ямаршье зоорни бүтээхэгүй, гансал хубааха ажалтай ябаад, — һураггүй ехэ мүнгэ абаха, һайн гэрнүүдтэ оайха. Энэ хадаа социалис ажахын тон эли бодо жэшээнь байгаа гээшэ ааб даа. Һаалишад, хонишод бүри доро байдалтай. Минии хадам эхэ наһаараа колхоздо хүдэлһэн, 79 наһатай болоо. Нимэ үндэр наһа гүйсэхэдоо, ушаргүй һайн байдалһаа болоогүй. Бүхэ ябатай урданай жэнхэнэ бурлад угай хүн һэн. Түрэһэн олон хүүгэдынь багадаа наһа бараа. Харуулһагүй байһанһаа болоо гэжэ хэншье тухайлха. Эхэнь һаалидаа үнеэдтэеэл носолдожо үнжэхэ. Хүүгэд — хүйтэн, нойтон. Минии һамган—Цырен-Дулма имагтал һайн хүршэ, наһажаал үбгэн хүгшэн хоёрой һайгаар үндыһэн. Эдэ хүгшэдтэ 16 наһа гүйсэтэрөө байгаа. Хадам эжымни жэшээ гансахан бэшэ юм. Бүхы манай гүрэн дотор нимэрхүүл байгаа бшуу. Манай колхозой бүхы һаалишад-һамгад һаалиингаал нэгэ зэмсэг, тоног мэтэ бэлэн. Дансын ёһоор һамган бүхэндэ хори гаран үнеэд даалгагдаха даа. Тингээд лэ тэдээнтэеэ уятай мэтэ үлэхэш. Тэрэ үеын зүблэлтэ засагай гурим тухай шаналһан заримашуул: «Урдань журамтай байһан, бүхы юумэн элбэг һэн»,—гэжэ байжа сэхэл гуниглалдадаг.

Энэ ушараар 1962 он наһагдана. Социализм бэхижэжэ, хорин жэл болоод, коммунизмда орохо гэжэ байһан үе ааб даа. «Эрдэм» колхозой Загдаша хүндыдэ Жабай Бата Дулма һамгантаяа 1200 толгой эрье харадаг һэн. Би тиихэдэ бригадир, ажалта үдэр гаргадаг байгааб. Хоюуландань һарын 104 ажалта үдэр, жэлдээ 1248 ажалта үдэр болохо. «Эрдэм» колхоз нэгэ ажалта үдэртэнь 40 мүнгэ түлэдэг һэн. Тиимэһээ үбгэ һамган хоёр 499 түхэриг 20 мүнгэ олодог байгаа. Һара соо хорин түхэриг 80 мүнгэн болоно. Тэрэ үедэ нэгэ килограмм тоһон 21 түхэриг 20 мүнгэтэ бэлэй, хахад литр архи мүн нимэ сэнтэй, хоёр килограмм грузин сай 21 түхэриг 40 мүнгэтэ һэн. Жапов мэтэ хэдэн миллион ажалшад «сберкнижка» гэжэ ойлгодоггүй һэн ааб даа. Һайн байдалһаа манай нютагууд руу «тунеядецуудые» сүлөө гэхэ гүт? Эдэ зон өөһэдынгөө нютагта, хотонуудта хүдэлхэ һэн. Социалис ажахыда ажалгүйшүүл гэжэ үгы гэһэн суу үнэн дээрээ худал байгаа. Үлүү зоноо хүдөө нютаг руу сүлэдэг заншал хаа хаанагүй бүхы гүрэн дотор хэрэглэдэг байгаа ха юм. 1960—70-аад онуудта манай бүхы область аймшагтай ехэ туранхай, малай тэжээлгүй байдалда дайрагдаа һэщ. Тэрэ үедэ бэшэжэ байһан дэбтэрээ нранаб. «1966 оной январиин 23, 30 градус хүйтэн. 260 толгой хонидой хүлнүүдынь шуһан болотороо холошоһон». Февралиин 13, 31 градус хүйтэн, Эрхүүгэй областьһоо нэгэ машина һолоомо буулгаа». «Февралиин 29. Үглөөгүүр 25 градус хүйтэн. Монголһоо 48 тюк үбһэ асараа. Нэгэ тюк —14 кг», «Апрелиин 24. Түрэлгэ түлэг дундаа. Хурьгашад үгы. Өөрөө хонидоо адуулаад лэ, түрэһэн хони, хурьгаяа шэрэнэб. Үбһэн үгы. Хонидтоо үгэхэ юуншье үгы». Нимэрхүү байдал жэлһээ жэлдэ тохеолдодог һэн. Һайн байдалһаа Эрхүүгэй, Амарай областьнуудһаа һолоомо, Монголһоо үбһэ шэрэдэг байгаа гүбди? Гэхэтэй хамта манайшье хүтэлбэрилэгшэд, партиин райкомой, округой хорооной дээдэ тушаалтай дарганар нимэ байдалые хараашагүй болодог бэлэн. Харин хонишодой үмсын мал тон хёрхоор обёордог, үлүү толгои хони, үхэр, гахай барина аа гү гэжэ саг үргэлжэ хинахал даа. Колхозой хэб тогтоолоор (устав) хонишоной бүлэ тугалтай үнеэ, 5 хони, 1 гахан барина эрхэтэй һэмди.

Жэл бүри тусхай комиссиин бүридэлдэ прокуратурын, милициин, гүрэнэй аюулгүйн хорооной (КГБ), районой гүйсэдхэхэ хорооной, партиин райкомон, комсомолой, газетын худэлмэрилэгшэд орожо, үглөөгүүр эртэ, һүниндоошье малшадта гэнтэ ерэжэ, малыень тоолохо. Бултыемнай хулгайшад гэжэ һанадаг байгаа гү?

Нэгэтэ зун үдэрэй халуунда миниин зуналанда томо айлшад хүрэжэ ерэбэ. Тэдэнэн нэгэниинь КПСС-эн Агын Буряадай окружкомой нарын бэшэгэй дарга Ларионов, нүгөөдэнь комсомолой Дулдаргын райкомой нэгэдугаар нарин бэшэгэй дарга Стамоулов «Хонидоо түргэн асаржа, хорёдоо хаа»,—гэжэ захирбад. «Юундэ?»—гэһэн асуудалдамни харюусаншьегүй захиралтаяа дабтаба. Яахаб. Хургашаһан хонидоо асархал баатай болообди. Тооложо оробод. Дадаагүй дээрэнээ хэдэн дахин алдана. Һүүлэй һүүлдэ Стамбулов зуугаад хурьган үлүү байна гэжэ хэлэбэ. Би арсаа һэн бэзэб. Хэды арсалдаһанай удаа, ноёд түб һуурин һаа үшөо хуниие дуудаба. Үлүү хурьгад үгы һэн ааб даа. Гэбэшье ноёд ехэ сухалтайнууд ошоо бэлэй.

Бюрократ гээшэ ганса совет системын гарбалай бэшэ ааб даа. Гэбэшье, манай бюрократууд уһандашье шэнгэхэгүй, галдашье шатадаггүй, Тараһан партиин, хуушан Зүблэлнүүдэй, комсомолой тушаалтад мүнөөшье ядамаргүй дулаан таһалгануудые эзэлжэ һууһан зандаа.

Тиихэдэ 1985 оноо хойшо юумэн хубилжа эхилхэнь гэжэ һанагдаа бэлэй. Элдэб тушаалтадан захирһан тээшэнь ябахань, залхуутай болошоо. 1988 ондо танил түрэлхиөөрөө хэлсэжэ. хони шахаха арендэ звено эмхидхэзэб. Олон жэлэй хлаг ногоо тарижа, колхозой бүхы голгодоһон түлгэ, хурьгадые шахажа, Шэтын михаһай комбинат тушаадаг болоодби.

1989 ондо колхоздо 100000 түхэригэй, 1990 ондо 132000 түхэригэй олзо оруулаа һэмди. Тиихэдэ мүнгэн хүсэндөө байгаа. «Енисей» комбайн 15 гаран мянгата, ДТ-75 трактор £032 түхэригтэ, ГАЗ-53 машина—4623 түхэригтэ байгаа бшуу. Харин колхозой экономикын албан ба бухгалтери маанадые урмашуулжа, ойлголсожо, суг худэлхын орондо 92 мянганай гарзада ороо гэжэ тоолобо. Бүхы олзыемнай, Колхозой бюрократууд үгрэнэй тушаалтадай хүгшэн гэн малшадта, таряашаһаалишадта дээрэлхүүгтоомжогүйгөөр хандаһан шэнэүүд тоо томшогүй ойбайха.

Худөөгэйхид хадаа болвик партиин сурталаар дажа болохоор зон бэшэжэ бэшээтэй байгаа. Хүгэйхид өөрын газартай малтан байхаяа эрмэлэ Харин манай гүрэндэ нин» гэһэн үгэ хараалай тэй сасуулма байгаа. най» гэжэ лэ тарялан, үйлэдбэри, фабрикануудаа, эзэгүй болгообди. Худ ришэл, колхозниууд удэрэй хүлһэншэд доо. Хулһэншэдтэ ямар рюусалга байхаб? Хэдэн гаараа малай үхэхэ, та лангуудай хоёнорхонь халгүй.

Гэбэшье бүхы ажахы дые адли табсан дээрэ бижа болохогүй. Баяр, тай колхозууд хэзээдэ байгаа. Жэшээнь, Зудхэ нэгэ толгой хони харан түлөө 44 мүнгэ үгэдэг һ манай Табтаанайда 22 м түлэдэг байһан. Энэшье бидэ булта хүлһэншэн һан болонобди.

Маанадай арендатор лоод байхада, тушаалта юундэ дурагүйтэжэ эхил Эли аабза. Бэеэ да ажалшадта (тэрэ үедэ хозой арендатор гээшэ шагтай ехэ сүлөө эрх шэнги һэн) олон тоото бүридхэгшэд, конторын дэлмэрилэгшэд, элдэб ганар хэрэгүй байгаа х Манай арай шамай бэеэ жа эхилһэн звено эдэ тон ехэ «ашуул» асараа б

Мүнгэн зөөри, техн бензин, солярка, тоһон б бүсад хэрэгсэлүүдэй хозон, совхозуудай по гарта байһан сагта хүде таряашан-малшанай сүлө хан хөөрөлдэхэ гээшэ һон хэрэг. Эдэ бүгэдые домжолоод, би «Буурал» һэн нэрэтэй үмсын аж байгуулааб. Намтай х Цырен-Дулма һамгаяа, бүүнтэн, хурьгэнтэн, лэнмиан Юм һамган үшөө нэгэ хүбүүмнай гис хүдэлнэ. Хотодо х дэг хүүгэдэнэйнь ямар даа ерэжэ, хамһалс Ажахыдаа хонитойби, удэдэгэбди.

Нэн түрүүн малай жэл нөөсэлхэ гээшэ орёо хэрэг. Монсогор о һон тэжээл ондоо тэн

ЦОЙИ

Нээмэл бэшэг

ЙДАЛ ТҮРӨӨД ЯБАЯЛ ДАА

Буда-Ханда Жигмийн «Бурлад үнэн» нүүлэй номерэн дээрэ «Энэрхы эхитэй» гэһэн статья ехэтэ һонирхолтой. Мүнөө үеын залуусадтаа зөвшөөрөлтэй зүбшье, учин удхатайшье, ашатай удаадахи хадаа урда табиһан. Ямаршье сэдьхэлээ, ухаан бодолыеа, үнэрһэн сүрхэн, Энэшни мэдэхэлэй хүбшэрэ, ухаан бодолыеа, үнэрһэн сүрхэн, Жираад онуудай һүргуулидаа жолнуудэй ба ёнотойн. Тэрэ хүүгэй ябаа, Бидэшье аханайнгаа бүхнийн наададаг, хүхнэдэг, ундадаг, сүгүйтэжэ эхилдэг. Тиихэ Бээ дамшьеб һурадаг, (тэрэ үедэ олон абадаг һөмдөг, арендатор гэшэ олгоо колхозой хараа, тушаалтаа

Хото, худөөгэй һонин

БУРЯАД ДАСАНГУУДАЙ ДАНСА СААРҺАНУУД

Республикын үндэһэтэнэй номой санда «Буддын шажан болон дорнодохи арадуудай соёл» гэһэн лекторидо зэлжээтэ хэшээл болобо. Буряадай үндэһэтэнэй архиван эрдэмтэ худэлмэрилэгшэ Галина Номогоновна Очирова «Архивта хадагалагдадаг буряад дасангуудан хуушан монголһоо оршуулагдаһан документнууд» гэһэн темээр хөөрөө үүсхэбэ.

Үндэһэтэнэй архивта оршуулагшадай бүлэг хоёр жэлэй саана эмхидхэгдэһэн аад, урданай Буряадай Степнои дүүмэнүүдэй дансануудые түрүүшээр шудалһан байгаа.

— Харин мүнөө би буряад дасангуудай дансануудые шудалжа заваланхайб, —гэжэ Г. Н. Очирова хэлэбэ. —Алфавидан ёһоор Асагадай дасанган баримта саарһануудые үзэжэ байнаб. Юроншыдоо дасангуудай хэрэг хүтэлхэ дансанууд соо эдлэб баримтанууд байдаг. Тодорхойлбол, дээдэ зиндаатай ламанарай абалсадаг бэшэгүүд, номойнь сангуудта хадагалагдадаг сударнуудай гаршагууд, дасангуудта тахигдадаг бурхад, шүтөөнүүдэй данса, ажахын, мүнгэн сангал жэл бүрнин тоосооной мэдээнүүд гэхэ мэтэ болоно. Тус тус дасангуудта хэды ламанар хураналь, тэрэ тоодо хэды комплектнэ ламанар бинб гэхэ зэргын мэдээнүүд дансанууд дотор бүридхэгдэнхэй.

Агваан Доржиевай гараар бэшэгдэһэн хэдэн баримта архивта хадагалагдана. Тэдэнэй дунда буддын шажанай Энэдхэгһэ Түбэд, Монгол, Буряад хүрэтэр дэлгэрһэнэй шүлэглэмэл түүхэ бии. Мүн Агваан Доржиевай өөрынь бэшэһэн шүлэглэмэл намтар Г. Н. Очировагай оршуулгаар нёдондо «Буряад үнэндэ» толилогдоо һэн. Лекциингээ үедэ Галина Номогоновна Агваан хамбын гарай тэмдэгэй дэбтэр шагнагшадта харуулаа. Тэмдэгүүдынь гол түлэб хуушан монгол бэшэгээр хэгдэнхэй. Ородшье үзэгөөр хэгдэһэн тэмдэгүүд бии. Г. Н. Очирова мүнөө энэ дэбтэр соохи тэмдэгүүдые оршуулжа байна. Дэбтэрэй хабтаһан соо бүд дээрэ зураһан бурханай дүрэ хадагалагдана.

Түгэсхэлдэнь лектор шагнагшадай олон асуудалнуудта харюусаа, Лектори худэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

ДУРАТАЙ ОРОНОО ХОНХОДОХОТ

Хүн бүхэн гэрһээ гү, али ажалайнгаа газар дээрһээ республикынгаа аймаг бүхэн тээшэ код хэрэглэжэ, утаһадажархиха аргатаи болонхой гээшэбди.

Хэлхеэ холбооной республиканска управленини хотын телеграфно-телефонно станцини ахамад инженер А. К. Елбоновһоо энэхэн тухай һурахадамнай, Андрей Курканович «Болохо» гээд, богонихоноор нигэжэ харюусаба:

— **Уласхоорондын автомат холбоондо гарахын тулада нэмэлтэ түхеэрэлгэ захиһанбди. Гараха жэлэй түрүүшын хоёр кварталай турша соо тодхохобди,** — гэбэ.

Энэ хугасаа соо бэшэшье һаа, гараха жэлдэ сохом уласхоорондын автомат холбоондо гарахамнай гээшэ ха.

В. ТОКТОХОЕВА.

ГАЗЕТЫН ШЭНЭ НЭРЭ

Һаяхан манай редакцида Ахын аймагай һониной редактор В. Д. Галсанов орожо нэрэхэдээ, газетынгээ шэнэ нэрэтэй болоһон тухай хоорэбэ.

— 1944 ондо аймагтаннай «Красные Саяны» гэжэ газетэ түрүүшынхнээ хэблэгдэжэ эхилээ һэн. 1963 ондо — аймагуудые, ажахынуудые нийлүүлжэ, томодхожо байгаа үедэ—Аха Түнхэнтэй нэгэдүүлэгдээ һэн. Тиихэдэ аймагай һонин «Малшан» гэжэ нэрэтэй боложо, ород болон буряад хэлэн дээрэ нэгэ доро гарадаг байһан гээшэ. Харин 1977 ондо аймагай һонин «Саянская новь» гэжэ нэрэтэй болоод, байгша оной декабрийн 1 болотор нимэ гаршагтайгаар гарадаг һэн, —гэжэ В. Д. Галсанов газетынгээ түүхые тобшо тэдыгээр хоорэжэ үгэбэ.

Ахын аймаган захиргаанай шиндхэбэрээр 1993 оной декабрийн 1-һээ «Саянская новь» газетэ «Аха» гэһэн шэнэ нэрэтэй болобо. Газетын эмхидхэн байгуулагшань—Ахын аймагай захиргаан.

Ахамад редактор В. Д. Галсановай хэлэһээр, аймагай ажалшадай хэблэл «Аглаг үндэр Ахала үргэл!» гэһэн үряа гаршаг доро гарадаг болонхой. Редакцида 6 хүн худэлнэ.

Ерэхэ жэлэй захил тухай хөөрэлдэхэдөө, мүнөө дээрэ 700 хэһэг захигдаад байна гэжэ ахамад редактор тэмдэглэбэ. Бүхыдөө 800 хэһэг хүргэхэ түсэбтэй юм. Оройдоо 2 мянга үлүүтэн ехэ зоной тоологдодог хада уулата Ахын аймагайхидай нютагайнгаа һонин эдэбхитэйгээр уншадаг байһаннинь һайшаалтай.

Аглаг үндэр тоонто нютагаа үргэн һэргээлгэдэ «Аха» һониной горитой хубитаяа оруулха байһанда найдамаар.

Т. САМБЯЛОВА.

«БИ ХЭН ГЭЭШЭБИБ?»

Хэжэнгын аймагай һургуулинуудай англи хэлэнэй багшанарай методическа нэгэдэлые хүтэлбэрилэгшэ Р. Д. Дымшеевагай уряалаар Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай хари хэлэнэй факультедэй багшанар О. И. Богомолова, Е. Д. Жесткова гэгшэд тиишэ зоригоо олоо һэн.

Улаан-Удэһөө ерэһэн багшанар нээмэл хэшээлнүүдтэ оролцожо, һурагшадай эрдэм мэдэсэ тухай ажаглалтануудаа хэбэ. Ахамад классай һурагшадые англи хэлэндэ гүнзэгы мэдэсэтэй болгохо хэрэгтэ аша туһатай дурадхалнуудые оруулба. Гадна Хэжэнгын 1-дэхи дунда һургуулида директориин эдэбхи үүсхэлээр «Классые хүтэлбэрилэгшэ-93» гэһэн конкурс үнгэргэгдөө. Тэрэнэй программада «Би хэн гээшэбиб?», «Одото саг» гэһэн һонирхолтой темэнүүдээр эрдэм мэдэсын мүрысөөнүүд олоной хабаадалгатайгаар болоо һэн. Энэ хэмжээ ябуулгада 1-дэхи дунда һургуулин директор Ц. Б. Бадмаев ехэ үүсхэлтэй байгаа.

Ямар нэгэн хари хэлэ тон һайнаар мэдэдэг хүнтэй илангаяа тэрэ хэлэнэй гүрэнэй хүнтэй уулзаха, харилсаха гээшэ илангаяа хүдоогэй һургуулинин хари хэлэнэй багшада ехэ һайндэр мэтэ байдаг.

Тиимэрхүү ушар Яруунын аймагай Үльдэргын дунда һургуулида болоһон байна. Ушарынь хадаа аймагай һургуулинуудай немец хэлэ заадаг багшанар Үльдэргын һургуулида айлшалһан Швейцарнин эрхэтэн, журналист Сюзан Оберли гэгшэтэй уулзахаяа ерээ һэн.

Энэ уулзалга дээрэ Үльдэргын һургуулиин олон һурагшад немец хэлэн дээрэ шүлэгүүдые уншаа. Сугларһан багшанар «түхэреэн шэрээ» эмхидхэжэ, холынгоо айлшанда түрэл хизаар нютаг тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Мүн үсөөн тоото арадуудай хүгжэлтэ дэбжэлтын мүнөө үеын асуудалнууд эндэ хэлсэгдээ.

— Буряад ороной хүдөө нютагаархин болбосон, түбхинэнги байра байдалтай байна. Хамтаралай ажалай хүсэтэйнь эли мэдэрэгдэнэ. Харин манай орон нютагта айл, хотон ами аминдаа хүгжэхэнь хүгжэнэ, үгынь үгы —тиимэрхүүл байдалтай гээшэ, — гэжэ Сюзан Оберли хэлээд, Швейцаридахи улад зоной ёһо заншалнууд тухай хөөрэжэ үгоо.

Сюзан Оберли ярунынхидай хүндэмүүшэ, соёл болбосоролтой байһые баясан тэмдэглээ. Аймагай олон багшанарай адресуудые абаа. Нютагаа ошоод тэндэхи һургуулинуудай үхибүүдтэй бэшэгэй холбоо байгуулха зорилготой. Аймагай һургуулинуудһаа сугларһан хорёод багшанартай, мүн Үльдэргын һургуулиин аха классуудай һурагшадай болон багшанарай урда холоһоо ерэһэн айлшан Яруунын һургуулинуудай багшанартай холбоо барисаагаа үргэдэхэбди гэжэ мэдүүлээд, сугларһан багшанарта, илангаяа Үльдэргын һургуулиин директор С. Б. Цыжиповада, немец хэлэнэй багша-методист Н. Д. Жанаевада халуун баяр хүргэбэ.

С. БАЛЬЖИНИМАЕВА.

ШЭМЭЭШЭГҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

Бэшүүрэй аймагай түб һуринда декабрийн 19-дэ шэмээшэгүүдэй угай баялигай—аман зохёолой, үндэһэн ёһо заншалай һайндэр үнгэргэгдэхэнь.

Аймагай түбэй Соёлой байшангай газаа, мүн зосооньшье үглөөпэй 11 сагһаа эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, промышленна эд бараанай, мүн аймагай шэмээшэг зоной бүтээһэн гар урлал худалдаанда табигдаха юм. Арадан зугаа наадан үргэнөөр дэлгэрхэ.

Энэ һайндэртэ аймагай шэмээшэгүүдэй аман зохёолой уран һайханай коллективүүд, мүн Шэтын областнин Красночикойско районой шэмээшэгүүдэй хоор хабаадалсахаар хүлеэгдэнэ.

Л. ЛУГОВСКОЙ.

АША ТУҺАНЬ ЕХЭ

Энэ байрада ороходо, эдэб наһанай үхибүүд ехэ сулоогүйгөөр ажаллажа, олон юумэ дархалжа байдаг. Энэ хадаа Хорнин аймагай хүүгэдэй болон эдиршүүлэй зохёохы түбэй дарханай кружогойхид гээшэ.

Эдэб харалгануудта хабаадажа, шалгарһан олон тоото зүйлнүүд хүнэй анхарал гансата татамаар. Эдэ хадаа нинидэдэг планернууд, гоёор бүтээгдэһэн халбага, табагууд, модоор хэгдэһэн эдэб үеын автомобильнууд гэхэ мэтэ болоно. Хүтэлбэрилэгшэ В. В. Халтановай хэлэһэнэй ёһоор, энэ кружогто хүбүүд 3-дахи классһаа эхилээд ябадаг юм. Бүхы үхибүүд 4 бүлэг боложо хубаардаг байна. Үхибүүд харуул, хюроо, һүүшэ, үрэм гэхэ мэтэ зэмсэгүүдые хэрэглэжэ һурадаг юм. Үшөө нэгэ һайн талань гэхэдэ, эдиршүүл хэхэ юумэеэ оложо ядашоод, үйлсөөн мини субахаяа болино ха юм.

Д. ДОРЖИЕВ.

ҺАРМАГШАН ГАЙХУУЛНА

Казахстанай Павлодар хотоһоо манай Хори тосхондо «Сенсация» гэжэ нэрэтэй циркын бүлэг айлшалба.

Тосхоной соёлой байшан соо циркын артистнар гоё һайхан харалга дэлгэжэ, сугларагшадые, илангаяа үхибүүдые, аргагүй баясуулһан байна. Циркын программа айхабтар балн, һонин байгаа һэн.

«Аминды питекантроп» болон тэрэнэй үүхэр «Кокн» гэжэ нэрэтэй һармагшан харагшадые гайхуулһан юм. Тиихэдэ хурса һэлмээрэр хүнние сумэ хадахаг үйлэ үзэглэл хаража һуугаашье һаа, үнэншэжэ ядахаар.

«Ну, погоди!» гэһэн мультфильмнуудые булта харадаг гоешоодог гээшэбди. Илангаяа үхибүүд эльгэ хатан энеэлдэдэг ха юм. Циркын артистнарай энеэдэ ехэтэй үзэгдэл харуулхада, үхибүүд булта хүхилдөө һааб даа.

Удаань агаарай гимнастнуud, хүн-комньютео, велосипедээр ябадаг фигуристнуud болон акробадуud харагшадые һонирхуулһан байна.

Б. БАЗАРОВ.

ЭРХИМҮҮД. ЭЛИРБЭ

Хорнин аймагай Удинскын соёлой байшан соо «Гайхамшаг табан» гэһэн нэрэтэй һонин конкурс үнгэргэдэбэ. Тэрээндэ нютагай һургуулинин ахалагша классуудай һурагшадһаа бүридэһэн 3 команда хабаадаба.

Конкурсын программада элдэб һонин зүйлнүүд оруулгадаһан байгаа. Тиимэһээ командануудай гэшүүн бүхэн ехэ оролдолго гаргаха ёһотой. Жэшэнь, «Хип хоп» зүйлэй хатар гүйсэдхэхэ, шог ёгто сценкэ харуулха, капитануудай дундаа мүрысөөн гэхэ мэтэ даабаринууд бии.

Мүрысөөндэ хабаадһаан команда бүхэнние харагшад харуунаар дэмжэжэ байба. Эсэсэй дүнгүүдэй ёһоор, 11-дэхи классайхид илажа гараһан байна. Тэдээндэ дурасхаалай бэлэгүүд барюулгадаба. Бултанда эгээл ехээр һайшаагдаһан гэшүүндэ тусхай шан олгогдохо ёһотой һэн. Тэрэ шангыень 9-дэхи классай һурагша Нонна Будожапова абаба. Шуран бэрхэ, һанаамгай басаган харагшадта тон ехээр һайшаагдаа ха юм.

Хориһоо мэдээсэнэ

ҺАРМАГШАН ГАЙХУУЛНА

Казахстанай Павлодар хотоһоо манай Хори тосхондо «Сенсация» гэжэ нэрэтэй циркын бүлэг айлшалба.

Тосхоной соёлой байшан соо циркын артистнар гоё һайхан харалга дэлгэжэ, сугларагшадые, илангаяа үхибүүдые, аргагүй баясуулһан байна. Циркын программа айхабтар балн, һонин байгаа һэн.

«Аминды питекантроп» болон тэрэнэй үүхэр «Кокн» гэжэ нэрэтэй һармагшан харагшадые гайхуулһан юм. Тиихэдэ хурса һэлмээрэр хүнние сумэ хадахаг үйлэ үзэглэл хаража һуугаашье һаа, үнэншэжэ ядахаар.

«Ну, погоди!» гэһэн мультфильмнуудые булта харадаг гоешоодог гээшэбди. Илангаяа үхибүүд эльгэ хатан энеэлдэдэг ха юм. Циркын артистнарай энеэдэ ехэтэй үзэгдэл харуулхада, үхибүүд булта хүхилдөө һааб даа.

Удаань агаарай гимнастнуud, хүн-комньютео, велосипедээр ябадаг фигуристнуud болон акробадуud харагшадые һонирхуулһан байна.

Б. БАЗАРОВ.

«Буряад орон-93»

«Үүлэнэй забһарай наран...»

Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фото.

Телевидени

ДЕКАБРИЙН 20-һоо 26 ХҮРЭТЭР

Понедельник, 20

«Останкино» канал

6 саг 55 минутаһаа 16 саг хүрэтэр аппаратура заһагдаха.

16.00—Шэнэ һонин. 16.25—Телемикст. 17.10—Мультфильм. 17.20—Молдованэдо город соёлой үдэрнүүд. 17.50 Хүүгэдэй телевиденин эблэл. 18.20—Одото саг. 19.00—Шэнэ һонин. 19.25—Ерээдүйдэ этагэн. 19.40—Документнууд ба хуби заяанууд. 19.45—Долоон хоногой сууряан. 20.20—Театр плюс ТВ. 21.10—«Мелочи жизни». 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—Сагай уларил. 22.30—Хоккей. «Известия» газетын «шангай түлөө уласхоорондын мүрысөөн. Финляндии—Росси. 23.30—В. Познерой авторска программа. 24.00—Футболоор дэлхэйн чемпионадай нэгдэсэ таталга. 01.35—Шэнэ һонин.

«Росси» канал

9.00—Шэнэ һонин. 9.20—«Автомиг». 9.25—Хэрэгтэй болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—Сагай уларил. 22.35—Темэ. 23.15—Пресс-экспресс. 23.25—Хоккей. «Известия» газетын шангай түлөө уласхоорондын мүрысөөн.

«Росси» канал.

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—Хэрэгтэй болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Хүгжэм. 13.00—«Черный монах»—фильм. 14.25—ТВ «Ателье». 14.40—Таряашадай асуудал. 15.05—Хоккей. Росси-Швеци. 17.05—Хүүгэдэй шэнэ һонин. 17.20—«Рост» студи. 17.50—Видеопоэзи. Р. Бухраев.

Буряадай ТВ.

18.05—Мультфильм. 18.15—Экономико гол шухала. Худалдаа наймаанай болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Россидахи бизнес. 10.30—Концерт. 10.45—Топ нюуса. 11.40—Волейболоор России чемпионат. 12.40—Пилигрим. 13.25—Мульти-пульти. 13.30—«Король Лир». Хоер серн. 16.10—«Устами младенца». 16.40—Хүүгэдэй шэнэ һонин. 16.55—С. Юрский. Концерт. 17.20—Абаралга. 18.15—Н. Симоновэй дурасхаалай удэшэ.

Буряадай ТВ

19.00—Мультфильм. 19.15—Гал ба хүнүүд. 19.35—Вэнга I. 19.50—Танай гэртэ баяр. 20.00—Сагай сууряан. 20.30—Буряадаар хэлэеэдэ. 20.35—Байгал (буряадаар). 20.50—Соносхолнууд.

«Росси» канал

21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.25—«Убийство в уединенном доме»—фильм. 22.25—Би хүтэлбэрилэгшэб. 22.50—Хүгжэм. 23.45—М. Трест. 24.00—Эзэн. 00.45—Видеопоэзи. В. Федоров. 01.00—Мэдээсэлнүүд.

Вторник, 21

«Останкино» канал

6.55—Шэнэ һонин. 7.35—Гимнастика. 7.45—Үглөө. 10.05—Фирмэ найдуулна. 10.20—Домисолька. 10.40—«Мелочи жизни». 11.10—Хаана, хэзээ, юун болооб? 12.15—Гоол. 12.50—Пресс-экспресс. 13.00—Шэнэ һонин. 13.20—«Возвращение в Эдем». 14.10—Минии дуратай опереттэ. 15.35—Баримтата фильм. 16.00—Шэнэ һонин. 16.25—Хэрэг. 16.35—440 герц. 17.15—Технодром. 17.25—Баримтата фильм. 17.55—Н. Ананиашвили урина. 19.00—Шэнэ һонин. 19.25—Бүхы наһаараа хатартаи. 20.05—Мультфильм. 20.15—Документнууд ба хуби заяанууд. 20.25—Хоккей. «Известия» газетын шангай түлөө уласхоорондын мүрысөөн. Забһарлалгадань—Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.25—Сагай уларил. 22.35—Темэ. 23.15—Пресс-экспресс. 23.25—Хоккей. «Известия» газетын шангай түлөө уласхоорондын мүрысөөн.

«Росси» канал.

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—Хэрэгтэй болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Хүгжэм. 13.00—«Черный монах»—фильм. 14.25—Таряашадай асуудал. 15.05—Хоккей. Росси-Швеци. 17.05—Хүүгэдэй шэнэ һонин. 17.20—«Рост» студи. 17.50—Видеопоэзи. Р. Бухраев.

Буряадай ТВ.

18.05—Мультфильм. 18.15—Экономико гол шухала. Худалдаа наймаанай болоно промышленна палатын президент Г. М. Бөрөндаев хабаадаха. 18.40—Байгал. 18.55—«Ариг Ус» жэл болоод байхада. 19.50—«Сэлэнгэ». 20.30—Буряадаар хэлэебди. 20.35—Байгал (буряадаар). 20.50—Соносхолнууд.

«Росси» канал.

21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.25—«Исповедь Феликса Крулла». 22.30—Ретушэгүйгөөр. 23.30—Национальна политика тухай. 23.45—«Азы карьеры». 24.00—Политическэ олимида.

Среда, 22

«Останкино» канал.

6.55—Шэнэ һонин. 7.35—Гимнастика. 7.45—Үглөө. 10.05—Фирмэ найдуулна. 10.20—«Сорока». 10.40—Арадай аялга дуунууд. 10.50—«Просто Мария». 11.40—Хүн ба хуули. 12.15—Бүхы наһаараа хатартай. 12.50—Пресс-экспресс. 13.00—Шэнэ һонин. 13.20—««Возвращение в Эдем». 14.10—А. Солженицынтэй уулзалга. 16.00—Шэнэ һонин. 16.25—Телемикст. 17.10—Блокнот. 17.15—Мультфильм. 17.40—Концерт. 18.00—Бидэ, басагадай хоорондо. 18.20—«Летающий дом». 18.50—Технодром. 19.00—Шэнэ һонин. 19.25—«Мир» телерадиокомпани. 19.50—Документнууд ба хүбн заяанууд. 20.00—«Просто Мария». 20.50—«Миннатюра». 21.00—Кремлинин ханын саана. 21.40—Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—Сагай уларил. 22.30—Юуншье бэшэ тухай репортаж. 22.45—Солдат дуунай фестиваль. 24.00—Пресс-экспресс. 00.10—Л. Филатовай авторска программа. 01.00—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—Хэрэгтэй болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Политическэ олимида. 10.55—«Параллели». 11.10—Манай саад. 11.40—Ретушэгүйгөөр. 12.35—«Размышления вслух». 13.05—Мульти-пульти. 13.15—«Санта-Барбара». 14.05—«Кто цыган любил без меры». 14.50—Таряашадай асуудал. 15.15—Бидэнэй дуратай, һанажа ябадаг хүнүүд тухай. 16.15—Дохёо. 16.30—Хүүгэдэй шэнэ һонин. 16.45—«Рост» студи. 17.15—Мульти-пульти. 17.25—Баримтата фильм. 17.55—Телегазетэ. 18.00—Эсэгэ оронойхид.

Буряадай ТВ.

18.30—Байгал. 18.45—Л. Егороватай уулзалга. 19.30—Залуушуулай «Толи» видеоканал. 20.30—Буряадаар хэлэебди. 20.35—Байгал (буряадаар). 20.50—Соносхолнууд.

«Росси» канал.

21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.25—«Санта-Барбара». 22.15—Танай эрхэ. 22.30—«Уходящая натура». 23.25—Гүрэнэй аюулгүй байдал тухай хэрэг. 23.55—Фотомодель—93. 01.00—Мэдээсэлнүүд.

Четверг, 23

«Останкино» канал.

6.55—Шэнэ һонин. 7.35—Гимнастика. 7.45—Үглөө. 10.05—Фирмэ найдуулна. 10.20—Мультфильм. 10.30—«Просто Мария». 11.25—Ан амитадай аймагта. 12.05—16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда. 12.50—Пресс-экспресс. 13.00—Шэнэ һонин. 13.20—Садово сахарнгаархи ордон соо. 13.50—«Возвращение в Эдем». 14.40—«Перикола»—фильм. 16.00—Шэнэ һонин. 16.25—Телемикст. 17.10—Блокнот. 17.15—Мультфильм. 17.40—Эстрадна концерт. 17.55—Таанад энээнние хэжэ шадахат. 18.40—16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда. 19.55—«Просто Мария». 20.45—Киноапанорама. 21.40—Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—Сагай уларил. 22.25—Твин Пикс. 23.25—«Империя зрелищ». 00.20—Пресс-экспресс. 00.30—Волейболоор России чемпионат. Эрэшүүл. 01.00—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—Хэрэгтэй болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—«Посхали». 10.10—Концерт. 10.25—Хотохон. 10.50—К-2 танилсуулна. 11.45—«Уходящая натура». 12.40—Мультипульти. 12.50—«Санта-Барбара». 13.40—Волейболоор России чемпионат. 14.25—Таряашадай асуудал. 14.45—Хүгжэмтэ шалгалта. 15.45—Телегазетэ. 15.50—Абаралга. 16.45—Хүүгэдэй шэнэ һонин. 17.00—«Рост» студи. 17.30—Мульти-пульти. 17.40—Мэргэжэлтэ боксернуудай дунда России чемпионат. 18.10—Курсив.

Буряадай ТВ.

18.55—Мультфильм. 19.05—Байгал. 19.20—Медицинэ тухай. 20.00—Мүнхэ эрэ. 20.30—Буряадаар хэлэебди. 20.35—Байгал (буряадаар). 20.50—Соносхолнууд.

«Росси» канал.

21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.25—«Санта-Барбара». 22.15—Эсэгэ оромни. 23.10—«Манера». 23.45—Москва хүрэтэр холо. 00.15—Европын советтэ зүбшэлзаабари абахын тула. 00.30—Хүгжэмтэ фестиваль. 01.00—Мэдээсэлнүүд.

Пятница, 24

«Останкино» канал.

6.55—Шэнэ һонин. 7.35—Гимнастика. 7.45—Үглөө. 10.05—Фирмэ найдуулна. 10.20—Харыт, шагныт. 10.40—«Мишка, малыш и другие»—үхибүүдтэ фильм. 11.30—Олеся ба компани. 12.00—Аяншалагшадай клуб. 12.50—Пресс-экспресс. 13.00—Шэнэ һонин. 13.25—М. Таратута Америкэ тухай. 13.55—«Сказание о земле Сибирской»—фильм. 16.00—Шэнэ һонин. 16.25—Бридж. 16.50—Бизнес-класс. 17.05—Блокнот. 17.15—Компос-онтохон. 18.00—Олеся ба компани. 18.30—Музограф. 18.50—«Азбука собственника». 19.00—Шэнэ һонин. 19.20—«За кулисами». 19.40—Хүн ба хуули. 20.15—М. Таратута Америкэ тухай. 20.45—«Поле чудес». 21.40—Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—Сагай уларил. 22.25—Долоон хоногой элитэ хүн. 22.45—Твин Пикс. 23.45—Пресс-экспресс. 24.00—Муз-обоз. 00.45—Х программа. 01.00—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—Хэрэгтэй болоно. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.10—Италиһаа Рождествогой концерт. 10.55—Эсэгэ оромни. 11.55—«Параллели». 12.05—«Белая ворона». 12.50—Ододой мүндэлдэг газарта. 13.50—«Санта-Барбара». 14.40—Таряашадай асуудал. 15.05—Бүхы үеэгэй хүгжэм. 15.35—Телегазетэ. 15.40—Пятницын Диснейн. 16.30—Хүүгэдэй шэнэ һонин. 16.45—Мульти-пульти. 17.05—России телетеатр. 17.50—Бусалга. 18.10—Провинци. 18.40—Инвалидуудые бүхэросси соо бүридхэлдэ абалга.

Буряадай ТВ.

19.00—«Буряад орон». 19.50—Мультфильм. 20.00—Буряад ороной һониннууд.

«Росси» канал.

21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.25—Би хүтэлбэрилэгшэб. 21.45—К-2 танилсуулна. 22.40—Ретро-шлягер. 23.15—«Дома на Рождество»—фильм. 01.00—Мэдээсэлнүүд.

Суббото, 25

«Останкино» канал.

7.45—Гимнастика. 8.00—Пресс-экспресс. 8.10—Шуран бэрхэ хүнэй үглөө. 8.55—Шэнэ һонин. 9.30—Мотоорнууд тухай. 10.00—Марафон-15 багашуулда. 10.30—«Мир» телерадиокомпани. 11.55—Авна-замбуулинай салон. 12.15—Хүгжэмтэ киоск. 12.40—Искусствын хэрэм. 13.25—«Смак». 13.40—Инаг дуранай түүхэ. 14.20—«Двенадцатая ночь»—фильм. 16.00—Шэнэ һонин. 16.25—«Азбука собственника». 16.35—«Пеппи» Длинный чулок». 17.05—Мүнгэн ба политика. 17.35—Спортивна программа. 18.15—Улаан квадрат. 18.55—«Великолепная семерка». 19.50—«Стало яснее после полуночи»—фильм. 21.40—Амгалан нойрсогты, багашуул! 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—Сагай уларил. 22.55—«Хазанову, до востребования». 23.45—«Резонанс» студи. 00.05—Пресс-экспресс. 00.15—Һүнини тэнгэй урда ба һүүлээр.

«Росси» канал.

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—Формула 730. 9.55—Киногой 100 жэлдэ. 10.10—Д. Вертов. Киноаппарадай хүн. 10.45—Мультфильм. 11.45—«Иваново детство»—фильм. 13.30—«Крестоносцы». 1-дахи серн. (Польшо). 15.00—Мульти-пульти. 15.15—Крестоносцы». 2-дохи серн. 16.45—Киногой 100 жэлдэ. 17.00—Баримтата фильм. 17.10—Футбол тухай. 18.05—Фильм-премьер. 18.20—«Устами младенца». 18.50—«Фильм, фильм, фильм». 19.10—Удэр бүрнин һайндэр. 19.20—Мэргэжэлынь — продюсер. 19.30—«Джоконда», «Париж, Техас». 1-дахи серн. 21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.25—«Париж, Техас». 2-дохи серн. 22.40—Маскшоу. 23.15—Ксюшедэ. 23.50—«Грош в квадрате». 00.25—«Уһан дорохи шара онгосой» клуб. 00.55—Спортивна дамжуулга. 01.00—Мэдээсэлнүүд. 01.20—Одод хөөрэнэ. 01.25—«Белый шейх»—фильм (Итали).

Воскресени, 26

«Останкино» канал

8.55—«Час силы духа». 10.00—Забһарлалгагүнгөөр. 10.10—Эртэ үглөөнһөө. 11.00—Бултанай гэртээ байхада. 11.30—Спортлото. 11.45—«Умники, умницы». 12.25—Полигон. 12.55—Шэнэ үетэн. 13.35—Пи тэмдэгтэй. 14.25—Провинци. 15.00—Мультфильм. 15.10—«Подводная одиссея команды Кусто». 16.00—Шэнэ һонин. 16.20—«Мир» телерадиокомпани. 17.00—Композитор Евгений Дога. 17.20—Аяншалагшадай клуб. 18.15—Мультфильмнууд. 19.10—Марнинскадахи променад. 20.00—Шэнэ һонин. 20.15—Панорама. 20.55—«Эти фантастические ужасы». 21.35—Хаана хэзээ юун болооб? 23.00—Воскресени. 23.50—Мүнөө үедэ. 00.50—Ехэшүүлдэ мультфильм. 01.00—Шэнэ һонин. 01.20—Останкинадахи хит-парад.

«Росси» канал

9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—«Автомиг». 9.25—«Ярмарка» — баримтата фильм. 9.55—Үглөөнэй амар мэндэ. 10.25—«Посольский приказ». 10.55—Аты-баты. 11.25—«Рост» студи. 11.55—Хэрбээ тэды хүрөө һаа. 12.25—Бага Европоһоо репортаж. 12.55—«Машенька» — фильм. 14.15—Агаарай долгиндо «Кинотавр». 14.30—Зургаан соото. 14.50—Зуража хаяхагүйш. 15.05—России энциклопедиа. 15.35—НБА-гай эрхим нааданууд. 16.35—«Зигзаг удачи». 17.25—Ан амитадай аймагта. 18.25—Диснейн шэдитэ дэлхэй. 19.15—Удэр бүрнин һайндэр. 19.25—Хубинин коллекцин. мен-шоу. 20.10—Галина Вишневская. 21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.20—«Звездный дождь». 22.50—Ехэшүүлдэ мультфильм. 23.15—«Миллер и Мюллер»—фильм. 01.00—Мэдээсэлнүүд. 01.20—Одод хөөрэнэ. 01.25—Спортивна дамжуулга. 01.30—Джентльмен-шоу.

БУРЯТИЯ

мүнөөдэрэй номерто

Госкомстат. «Түрэхэнь бэлэн бэшэ, тэнжэхэнь үшөө орёо»—С. Цыбеновагай мэдээсэл.

«Сибирский сувенир» наһа гүйсэбэ»—К. Харгэтовагай корреспонденци.

Ц. Сампиловай бүтээнүүдэй выставка нээгдэхэ мэдээсэл.

«Хадын харгы дээрэ—алтын аюул»—Монголһоо дэдэсэл.

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М. Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), ТОКТОХОЕВА В. Э.

Эмхидхэн байгуулагшад — Буряад Республикын Верховио Совет, Буряад Республикын Министрнуудэй Совет

Бүгэдэ буряадай үндэһэн соёлой эблэл болон редакцинн ажалша коллектив.

Манай адрес: 67000, Улаан-Удэ, Каландаришвилинн үйлсэ 23, «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакцинн телефонууд: редакторай—2-50-96, приемныи—2-54-54, редакторай орлогшонорой—2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретаринн—2-50-52, секретариалай—2-66-76, таһагууд: советүүдэй худэлмэринн ба шинтын эмхинүүдэй—2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа — 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-67-81, 2-61-35, соёлой эрдэмэй болон һургуулинуудай—2-60-21 (даагшань), 2-57-63; олонинтын худэлмэринн ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын—2-60-91; корректорнуудэй—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй—2-35-95. Манай корреспондентнууд: Агинскда—3-42-19, Закаменскда—30-61

Буряад Республикын Министрнуудэй Советэй хэблэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтери—2-54-54, вахта—2-56-62.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 6.363. Стереотипта тушаагдаһан саг. 20.15.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45.

Мүн 69-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай.